Samling af Afgørelser

RETTENS DOM (Fjerde Afdeling)

9. december 2015 *

»Statsstøtte — minedrift — tilskud bevilliget af de græske myndigheder til minevirksomheden Ellinikos Chrysos — kontrakt om overdragelse af minedrift til en lavere pris end markedsværdien og om fritagelse for afgiften på transaktionen — afgørelse, der erklærer støtteforanstaltningerne for ulovlige og anordner tilbagesøgning af de pågældende beløb — begrebet fordel — kriteriet om en privat investor«

I sagerne T-233/11 og T-262/11,

Den Hellenske Republik ved P. Mylonopoulos, V. Asimakopoulos, G. Kanellopoulos og A. Iosifidou, som befuldmægtigede,

sagsøger i sag T-233/11,

Ellinikos Chrysos AE Metalleion kai Viomichanias Chrysou, Kifissia (Grækenland), først ved advokaterne K. Adamantopoulos, E. Petritsi, E. Trova og P. Skouris, derefter ved advokaterne K. Adamantopoulos, E. Trova, P. Skouris og E. Roussou,

sagsøger i sag T-262/11,

mod

Europa-Kommissionen ved É. Gippini Fournier og D. Triantafyllou, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation af Kommissionens afgørelse 2011/452/EU af 23. februar 2011 om Grækenlands statsstøtte C 48/08 (ex NN 61/08) til Ellinikos Chrysos AE (EUT L 193, s. 27),

har

RETTEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M. Prek, og dommerne I. Labucka og V. Kreuschitz (refererende dommer),

justitssekretær: fuldmægtig S. Spyropoulos,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 28. januar 2015,

afsagt følgende

* Processprog: græsk og engelsk.

Dom

Sagens baggrund

1. *De faktiske omstændigheder*

1 Kassandra-minerne (Grækenland) er beliggende i distriktet Chalcidiki (Grækenland), som er en del af det centrale Makedonien (Grækenland) på den nordlige del af den græske halvø, og de omfatter minen i Olympias (Grækenland), der er en bly-, zink- og guldmine, minen i Stratoni (Grækenland), der er en bly- og zinkmine, og minen i Skouries (Grækenland), der er en forekomst af kobber og guld.

2 Efter at Symvoulio tis Epikrateias (det græske statsråd) den 6. december 2002 (dom nr. 3615/2002) ophævede tilladelserne til udvidelsen af Stratoni-minen på grund af procedurefejl – navnlig på grund af at der ikke blev truffet fælles ministeriel afgørelse af de fem kompetente ministre (udviklingsministeren, miljøministeren, landbrugsministeren, kulturministeren og sundhedsministeren) – har minen ikke været i drift. Med henblik på gennemførelsen af denne dom traf udviklingsministeren to afgørelser: den første om forbud mod enhver form for minedrift i Stratoni og den anden om iværksættelse af yderligere sikkerhedsforanstaltninger.

3 Den 18. februar 2003 udstedte udviklingsministeren en ny minedriftstilladelse til udvinding i Stratoni-minen og ophævede sine tidligere retsakter af den 7. og den 29. januar 2003. Virksomheden forblev imidlertid suspenderet i alle Kassandra-minerne i hele 2003.

4 Kassandra-minerne tilhørte siden 1927 et græsk selskab, indtil de ved en udbudsprocedure blev solgt til TVX Hellas AE, der er et selskab, som kontrolleres af TVX Gold Inc., der er et canadisk selskab, som i juni 2002 var blevet fusioneret med en canadisk koncern, hvis moderselskab er Kinross Gold Corp. (herefter »Kinross-koncernen«).

5 I betragtning af de mange investeringer, som allerede var foretaget, og udgifterne til genoprettelsen af miljøet, således som krævet i henhold til de forvaltnings- og retsafgørelser, der er nævnt i præmis 2 og 3 ovenfor, led TVX Hellas betydelige tab. Som følge heraf besluttede Kinross-koncernen at indstille sin virksomhed i Kassandra-minerne fra og med januar 2003 og at forlade det græske marked.

6 Med henblik på endegyldigt at afslutte sin virksomhed i Grækenland indledte Kinross-koncernen forhandlinger med den græske stat, der den 12. december 2003 mundede ud i en udenretslig aftale, der blev ratificeret ved artikel 51 i den græske lov nr. 3220/2004 (herefter »den udenretlige aftale«).

7 Ved den udenretlige aftale erhvervede Den Hellenske Republik ejerskabet til TVX Hellas' aktiver i henhold til beskrivelsen i del II i denne aftale og betalte sidstnævnte en økonomisk kompensation på 11 mio. EUR.

8 Samme sag underskrev Den Hellenske Republik en kontrakt om salg af disse aktiver til Ellinikos Chrysos AE Metalleion kai Viomichanias Chrysou (herefter »Ellinikos Chrysos«), der er et selskab, som blev stiftet med henblik på at overtage disse aktiver, og hvis største investor var European Goldfields Ltd., som er et canadisk selskab, der beskæftiger sig med erhvervelse, udvinding og udvikling af mineanlæg på Balkan. Kontrakten blev ratificeret ved artikel 52 i den græske lov nr. 3220/2004 (herefter »den omtvistede kontrakt«).

2. *De relevante kontraktlige bestemmelser*

9 Artikel 51 i den græske lov nr. 3220/2004 ratificerer den udenretlige aftale og præciserer, at parterne i denne aftale accepterede aftalen med henblik på at undgå flere år med omkostningsfulde voldgifts- og retssager, med usikkert udfald. Aftalen er udtryk for en gensidig, fuldstændig og fuldkommen enighed om såvel den græske stats' som TVX Hellas' og TVX Golds krav vedrørende samtlige rettigheder og fordringer parterne har mod hinanden.

10 I henhold til den udenretlige aftale erhverver den græske stat alle TVX Hellas' aktiver og forpligter sig til dels at betale selskabet 11 mio. EUR som en passende økonomisk kompensation, dels at fritage selskabet og dets bestyrelsesmedlemmer for enhver form for administrativt eller strafferetligt ansvar og for enhver forpligtelse i forbindelse med eventuelle overtrædelser af miljøbeskyttelseslovgivningen i almindelighed, der anses for at være forældede. I henhold til denne aftale skete overdragelsen af disse aktiver ved offentliggørelsen af loven om ratificering af denne aftale i *Den Europæiske Unions Tidende*, uden at nogen form for tinglysning eller anden registrering var krævet ifølge de relevante bestemmelser.

11 Artikel 52 i den græske lov nr. 3220/2004 ratificerer den omtvistede kontrakt, hvorved den græske stat overdrog alle de aktiver, som den i henhold til den udenretlige aftale havde fået overdraget af TVX Hellas, til Ellinikos Chrysos.

12 I henhold til den omtvistede kontrakts artikel 1 sælger, overdrager og leverer den græske stat alle de af TVX Hellas' aktiver, som den erhvervede i henhold til den udenretlige aftale, »som de er og forefindes«, til Ellinikos Chrysos. Denne artikel opregner dernæst alle aktiverne og bestemmer bl.a., at »den græske stat til køberen ligeledes overdrager alle eksisterende administrative tilladelser og andre tilladelser samt alle godkendelser, som ikke er blevet inddraget eller ophævet ved en retsafgørelse, således som de fremgår af bilag IV til kontrakten«.

13 I artikel 1.3 i den omtvistede kontrakt præciseres det, at Ellinikos Chrysos »på ingen måde er ansvarlig for skader på miljøet eller skader påført tredjemænd, såfremt disse skader opstod inden offentliggørelsen, hvorved denne kontrakt stadfæstes, eller såfremt årsagen til skaden ligger forud for denne offentliggørelse«.

14 I henhold til den omtvistede kontrakts artikel 2 »er prisen for samtlige de aktiver, som har tilhørt TVX Hellas, og som sælges i henhold til denne kontrakt 11 mio. EUR«, og »prisen skal overføres direkte til TVX Hellas senest fem arbejdsdage efter offentliggørelsen i EU-tidende af ratifikationsloven som indfrielse af den fordring, som TVX Hellas har på den græske stat i henhold til den udenretlige aftale«.

15 Ud over de forpligtelser, som er indgået i henhold til artikel 1.3 i den omtvistede kontrakt, beskriver kontraktens artikel 3 med overskriften »køberens og den græske stats forpligtelser« parternes gensidige forpligtelser. I henhold til kontraktens artikel 3.1 forpligter køberen sig bl.a. til:

»a) at vedtage alle de foranstaltninger og gennemføre alle de procedurer til beskyttelse af miljøet og vedligeholdelsen […] inden udløbet af den i artikel 3.3 omhandlede frist med henblik på at opnå de nødvendige tilladelser og godkendelser

b) i enhver mine eller del af en mine – hvor driftstilladelserne eller godkendelserne ikke er blevet suspenderet eller ophævet ved retsafgørelse – at iværksætte alle de forberedelser, som inden for en rimelig frist på højst tre måneder gør det muligt at påbegynde produktionen; inden for rammerne af denne opstart af Kassandra-minerne ansætter køberen det personale, som er nødvendigt på det givne tidspunkt, herunder tidligere ansatte i Kassandra-minerne […]«.

16 I henhold til den omtvistede kontrakts artikel 3.2 forpligter køberen sig desuden til »inden for 24 måneder fra offentliggørelsen af loven om stadfæstelse af salgskontrakten at fremlægge en investeringsplan med henblik på udviklingen af Kassandra-minerne og opførelse og drift af guldsmelteriet, tillige med alle de undersøgelser, som kræves i henhold til den relevante lovgivning for at opnå de nødvendige tilladelser og godkendelser«.

17 I henhold til den omtvistede kontrakts artikel 3.3 forpligter den græske stat sig til at »undersøge den investeringsplan, der er indleveret i henhold til betingelserne i ovennævnte afsnit inden for en frist på to måneder, og til at udstede alle nødvendige tilladelser og godkendelser inden for en frist på 10 måneder«.

18 Den omtvistede kontrakts artikel 3.4 bestemmer, at »[i]nvesteringsplanen som godkendt af de kompetente myndigheder anses for et bilag til den foreliggende kontrakt og for at være en integrerende del af denne, og den binder parterne i henhold til godkendelsens vilkår«.

19 I henhold til den omtvistede kontrakts artikel 3.5 forpligter køberen sig til at »gennemføre den godkendte investering gennem iværksættelse af produktionen inden for de frister, som foreskrives i de til køberen tildelte administrative tilladelser og godkendelser«.

20 Den omtvistede kontrakts artikel 4 med overskriften »følgerne af misligholdelse af parternes kontraktlige forpligtelser« bestemmer, at såfremt en af de kontraherende parter misligholder de kontraktlige forpligtelser, udgør dette en begrundelse for ophævelse af kontrakten. I tilfælde af en ophævelse er køberen forpligtet til at overdrage samtlige aktiver til den græske stat, og denne skal direkte betale det overførte beløb på 11 mio. EUR tilbage til køberen tillige med en rimelig erstatning. Den græske stats ensidige ændring af kontraktvilkårene og af ordningen for tilladelse og godkendelse af investeringsplanen enten gennem vedtagelse af love og administrative bestemmelser eller ved vedtagelse af enhver anden form for administrativ foranstaltning udgør en gyldig grund for ophævelse af den omhandlede kontrakt.

21 I henhold til den omtvistede kontrakts artikel 5 »belaster ingen af de finansielle forpligtelser vedrørende driften af Kassandra-minerne køberen, såfremt de opstod før offentliggørelsen af loven, der ratificerer nærværende kontrakt«, og »overdragelsen til køberen af samtlige aktiver som tilhørte TVX Hellas, og som den græske stat har erhvervet, er fritaget for enhver skat på overdragelsen«.

22 Artikel 53 i den græske lov nr. 3220/2004 ratificerer en anden kontrakt, som blev indgået den 22. december 2003 mellem TVX Hellas, TVX Gold, Ellinikos Chrysos og den græske stat vedrørende betalingsvilkårene for prisen på transaktionen således som fastsat i den omtvistede kontrakts artikel 2. Sidstnævnte kontrakts artikel 4 bestemmer, at såfremt ratificeringen af loven ikke gennemføres inden 31. januar 2004, tilbagebetaler den græske stat Ellinikos Chrysos det forskud, som Ellinikos Chrysos i henhold til samme kontrakts artikel 1 skal betale til TVX Hellas.

23 I henhold til artikel 56 i den græske lov nr. 3220/2004 træder den omtvistede kontrakt i kraft dagen efter offentliggørelsen af loven i Den Hellenske Republiks officielle tidende. Loven blev offentliggjort den 28. januar 2004. Den 30. januar 2004 overførte Ellinikos Chrysos 11 mio. EUR og blev dermed frigjort for enhver betalingsforpligtelse.

3. *Den administrative procedure*

24 Den 9. juli 2007 modtog Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber en klage med påstand om, at Den Hellenske Republik med den omtvistede kontrakt havde truffet to støtteforanstaltninger til fordel for Ellinikos Chrysos. De græske myndigheder fremsatte deres bemærkninger til denne klage ved

skrivelse af 5. november 2007. Kommissionen fremsendte yderligere anmodninger om oplysninger ved skrivelse af 7. april og af 25. juni 2008, som de græske myndigheder besvarede med skrivelse af henholdsvis den 13. maj og den 30. juli 2008.

25 Ved beslutning af 10. december 2008 indledte Kommissionen den formelle undersøgelsesprocedure vedrørende de påståede foranstaltninger i henhold til artikel 108, stk. 2, TEUF, og opfordrede parterne til at fremsætte deres bemærkninger (beslutning K(2008) 7853 endelig (EUT 2009 C 56, s. 45, herefter »beslutningen om at indlede undersøgelse«).

26 Den 10. april 2009 fremsatte Ellinikos Chrysos sine bemærkninger til beslutningen om at indlede undersøgelse. Som svar på en anmodning om supplerende oplysninger indgav Ellinikos Chrysos supplerende bemærkninger den 29. juli 2009 samt den 15. januar og den 4. maj 2010. Der fandt desuden to møder sted mellem Kommissionen og Ellinikos Chrysos den 26. juni 2009 og den 24. juni 2010.

27 Tre andre interesserede parter fremsatte deres bemærkninger, herunder European Goldfields, Kassandra-minernes fagforeninger og Hellenic Mining Watch. Endelig fremsendte Ellinikos Chrysos den 4. januar 2011 et uofficielt dokument til Kommissionen, hvori det gav udtryk for dets bekymring angående Kommissionens vurdering og opfattelse af de faktiske omstændigheder og den vurderingsmetode, som Kommissionen havde udarbejdet.

4. *Den anfægtede afgørelse*

28 Kommissionen vedtog den 23. februar 2011 afgørelse 2011/452/EU om Grækenlands statsstøtte C 48/08 (ex NN 61/08) til Ellinikos Chrysos (EUT L 193, s. 27, herefter »den anfægtede afgørelse«), hvorved denne støtte blev erklæret uforenelig med det indre marked (artikel 1) og Den Hellenske Republik blev pålagt at tilbagebetale støtten (artikel 2 og 3).

29 Den dispositive del af den anfægtede afgørelse er affattet således:

»*Artikel 1*

Den statsstøtte på 15,34 mio. EUR, som [Den Hellenske Republik] ulovligt ydede Ellikinos Chrysos […] i modstrid med artikel 108, stk. 3, [TEUF] […] er uforenelig med det indre marked.

Artikel 2

1. [Den Hellenske Republik] skal tilbagesøge den i artikel 1 omhandlede støtte fra støttemodtageren.

2. De beløb, der skal tilbagesøges, pålægges renter fra det tidspunkt, hvor de blev udbetalt til støttemodtageren, og indtil de er tilbagebetalt.

[…]

Artikel 3

1. Tilbagesøgningen af den i artikel 1 omhandlede støtte iværksættes omgående og effektivt.

2. [Den Hellenske Republik] efterkommer denne afgørelse senest fire måneder efter meddelelsen deraf.«

30 Afgørelsen beskriver de to statsstøtteforanstaltninger som følger (15.-18. betragtning til den anfægtede afgørelse):

»II.c. Foranstaltning: 1 Salgspris under markedsværdien

(15) […] [D]en græske stat [solgte] Kassandra-minerne til Ellikinos Chrysos for 11 mio. EUR uden en forhåndsvurdering af aktiverne eller en offentlig udbudsprocedure. Salget omfattede:

a) Stratoni-, Skouries- og Olympias-minen samt de hertil knyttede minerettigheder

b) grunden

c) mineralreserver og

d) anlægsaktiver (mine- og forarbejdningsudstyr), boliger til de ansatte og industribygninger).

Ifølge de græske myndigheder var formålet med foranstaltningen at finde en ejer, som var villig til at drive minerne og dermed sikre beskæftigelsen og beskytte miljøet.

[…]

II.d. Foranstaltning 2: Fritagelse for afgifter og reducerede juridiske omkostninger […]

(18) I denne afgørelse er Kommissionen nået frem til et samlet støttebeløb på 15,34 mio. EUR for foranstaltning 1 og 2 […]«

31 Hvad angår den første støtteforanstaltning og navnlig beregningen af Kassandra-minernes værdi undersøgte Kommissionen hver af de tre miner (Stratoni, Olympias og Skouries), som udgør Kassandra-minerne, på grundlag af værdien heraf baseret på de økonomiske faktorer, der var gældende på salgstidspunktet, og minens driftsmæssige stand. Med henblik på at anslå denne værdi anvendte Kommissionen en sagkyndig rapport, der var udarbejdet af et internationalt konsulentfirma med speciale i minedrift på vegne af European Goldfields i forbindelse med dette selskabs kapitaludvidelse i nævnte selskab, og som lagde den 30. juni 2004, midnat, til grund som faktisk bedømmelsestidspunkt (herefter »den sagkyndige rapport«). Denne rapport, der blev udarbejdet på grundlag af indtægtsmetoden, og som Kommissionen anså for anvendelig med henblik på den pågældende vurdering, angav de aktuelle nettoværdier for de tre miner: de negative værdier på -28,79 mio. USD eller -23,7 mio. EUR for minen i Olympias henholdsvis de positive værdier 10,48 mio. USD eller 8,6 mio. EUR for minen i Stratoni og 15,72 mio. USD eller 12,9 mio. EUR for Skouries-minen, idet summen af disse værdier giver en negativ værdi på -2,59 mio. EUR (68.-74. betragtning til den anfægtede afgørelse).

32 Hvad navnlig angår Olympias-minens værdi var Kommissionen i 75. og 76. betragtning til den anfægtede afgørelse ikke desto mindre af følgende opfattelse:

»(75) […] Olympias-minens aktuelle nettoværdi (på et næsten produktionsklart stade) på salgstidspunktet [var] faktisk negativ. […] Olympias-minens negative aktuelle nettoværdi betyder, at på salgstidspunktet ville den forventede indtjening ved drift af minen med det prisniveau, der er observeret i løbet af de sidste 11 år, være negativ. I betragtning af guldprisen ville enhver ejer af Olympias-minen have valgt ikke at drive minen og så vidt muligt have forsøgt at undgå tabene. Som vist kunne køberen ved ikke at drive minen begrænse tabene til 5,5 mio. EUR, hvilket udgør de kontraktmæssige omkostninger, som køber skulle afholde til miljøbeskyttelse og vedligeholdelse. Man kan dog ikke alene heraf slutte, at Olympias-minens værdi skulle anslås til -5,5 mio. EUR, fordi det at eje en mine i princippet også giver en

optionsværdi: Ejeren kan drive minen i gode tider (når guldpriserne er høje nok) og vælge ikke at drive minen i dårlige tider (når guldpriserne ikke er høje nok). Derfor kunne Ellikinos Chrysos have valgt at overtage minen som en del af pakken af Kassandra-miner eller med henblik på senere at kunne foretage de nødvendige investeringer i Olympias-minen for at genoptage driften med fortjeneste, hvis guldpriserne skulle stige til niveauer, som lå (væsentligt) over det niveau, der var observeret i løbet af den foregående periode fra 1993 til 2003.

(76) Det er ret kompliceret at give en pålidelig vurdering af denne optionsværdi. Hvad der er endnu vigtigere er, at en sådan værdi ville skulle tilpasses for at tage hensyn til den (muligt store) sandsynlighed for, at selv om guldpriserne var høje nok til at sikre en rentabel drift, ville driftstilladelsen for denne mine måske ikke blive bevilget. […] Olympias-minens tilladelser til minedrift og forarbejdning af guld [var] blevet annulleret af miljøhensyn, der blev anset for tungtvejende. Det ville derfor være hensigtsmæssigt at anse Olympias-minen for at have en optionsværdi, der forsigtigt kan anslås til nul. Følgelig skulle Olympias-minens nettoværdi anslås til -5,5 mio. EUR.«

Retsforhandlinger og parternes påstande

33 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 28. april 2011 har Den Hellenske Republik anlagt den sag, som er indført i registret som T-233/11.

34 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 20. maj 2011 har Ellinikos Chrysos anlagt den sag, som er indført i registret som T-262/11.

35 Ved begæring indleveret til Rettens Justitskontor den 9. august 2011 har European Goldfields fremsat begæring om at måtte intervenere i sag T-233/11 til støtte for Den Hellenske Republiks påstande.

36 Ved kendelse af 7. september 2011 gav formanden for Rettens Femte Afdeling i medfør af artikel 40, stk. 2, i statutten for Den Europæiske Unions Domstol, der i henhold til artikel 53, stk. 1, i den nævnte statut finder anvendelse på forhandlingerne for Retten, afslag på den i præmis 35 omhandlede begæring om intervention med den begrundelse, at der var tale om en sag mellem en medlemsstat og en EU-institution, og pålagde European Goldfields at bære sine egne omkostninger.

37 Ved begæring indleveret til Rettens Justitskontor den 9. august 2011 har European Goldfields fremsat begæring om at måtte intervenere i sag T-262/11 til støtte for Ellinikos Chrysos' påstande.

38 Ved kendelse af 27. marts 2012 gav formanden for Rettens Femte Afdeling i medfør af artikel 40, stk. 2, i statutten for Den Europæiske Unions Domstol, der i henhold til artikel 53, stk. 1, i den nævnte statut finder anvendelse på forhandlingerne for Retten, afslag på den i præmis 37 omhandlede begæring om intervention, eftersom European Goldfields alene havde angivet en indirekte og potentiel interesse i en løsning af tvisten, og pålagde dette selskab at bære sine egne omkostninger.

39 Som følge af den ændrede sammensætning af Rettens afdelinger omfordelte præsidenten for Retten den 3. oktober 2013 sagen til en anden refererende dommer tilknyttet Fjerde Afdeling, og de foreliggende sager er følgelig blevet henvist til denne afdeling.

40 Den 7. august 2014 har Retten som led i en foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse i henhold til artikel 64, stk. 3, litra a), i Rettens procesreglement stillet parterne en række skriftlige spørgsmål, som disse besvarede inden for de fastsatte frister.

41 Samme dag adspurgte Retten parterne om en eventuel forening af sagerne T-233/11 og T-262/11 med henblik på den mundtlige forhandling og domsafsigelsen.

42 Den 2. september 2014 fremsatte Kommissionen sine bemærkninger, idet den angav, at den ikke havde nogen principielle indsigelser mod denne forening.

43 Ved skrivelser af 1. og 2. oktober 2014 rejste Den Hellenske Republik indsigelse mod en forening af sagerne T-233/11 og T-262/11. Den angav desuden, at visse oplysninger i sagsakterne til sag T-233/11 skulle anses for fortrolige i tilfælde af en forening af sagerne, og den indgav en anmodning om fortrolig behandling af visse passager i sagsakterne i forhold til intervenienten og vedlagde en ikke-fortrolig udgave af sine dokumenter.

44 Den 29. oktober 2014 besluttede Retten ikke at forene sagerne T-233/11 og T-262/11 med henblik på den mundtlige forhandling.

45 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Fjerde Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling.

46 Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret mundtlige spørgsmål fra Retten under retsmøderne den 28. januar 2015. Under disse retsmøder blev parterne adspurgt om en eventuel forening af sagerne T-233/11 og T-262/11 med henblik på den afgørelse, hvorved sagens behandling afsluttes. I sag T-233/11 fremsatte Den Hellenske Republik på ny indsigelse mod en sådan forening, mens Kommissionen ikke rejste nogen indsigelse. I sag T-262/11 rejste parterne ikke nogen formel indsigelse mod denne forening.

47 Den Hellenske Republik og Ellinikos Chrysos (herefter samlet »sagsøgerne«) har nedlagt følgende påstande:

— Den anfægtede afgørelse annulleres.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

48 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse i sag T-233/11 og delvis afvisning af sag T-262/11, delvis frifindelse.

— Sagsøgerne tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Retlige bemærkninger

49 Sagerne er i henhold til artikel 68, stk. 1, i Rettens procesreglement blevet forenet med henblik på domsafsigelsen.

1. *Formaliteten*

50 Kommissionen har i sag T-262/11 rejst tvivl om, hvorvidt stævningen kan antages til realitetsbehandling under henvisning til artikel 21 i statutten for Domstolen og artikel 44, stk. 1, litra c), i procesreglementet af 2. maj 1991, for så vidt som stævningen er unødigt lang, og de deri angivne anbringender er fremstillet på en forvirrende måde. Henvisningen til bilagene uden sideangivelse er desuden ikke »nøjagtig«. Derudover er ikke alle bilagene indleveret på det sprog, som i henhold til artikel 35, stk. 3, i procesreglementet af 2. maj 1991 er valgt som processprog i den foreliggende sag, og som følge heraf har Kommissionen ikke undersøgt dem. For så vidt som Ellinikos Chrysos har gjort gældende, at Kommissionen har foretaget en forkert gengivelse af dets argumenter, gør Kommissionen gældende, at denne forkerte gengivelse i givet fald skyldes manglen på klarhed i stævningen.

51 Ellinikos Chrysos har bestridt Kommissionens argumenter.

52 Det skal i den forbindelse bemærkes, at ifølge artikel 21 i statutten for Domstolen og artikel 44, stk. 1, litra c), i procesreglementet af 2. maj 1991 skal en stævning angive søgsmålets genstand og en kort fremstilling af søgsmålsgrundene.

53 Ifølge retspraksis skal disse angivelser være så klare og præcise, at sagsøgte kan varetage sit forsvar, og at Retten kan tage stilling til sagen. Det samme gælder med hensyn til påstande, som skal ledsages af anbringender og argumenter, således at sagsøgte og Retten kan vurdere påstanden (dom af 7.7.1994, Dunlop Slazenger mod Kommissionen, T-43/92, Sml., EU:T:1994:79, præmis 183). For at et søgsmål kan antages til realitetsbehandling, er det nødvendigt, at de væsentlige faktiske og retlige omstændigheder, som søgsmålet støttes på – i det mindste kortfattet – fremgår på en sammenhængende og forståelig måde af selve stævningen. Selv om stævningens indhold på særlige punkter kan støttes og udbygges ved henvisninger til bestemte afsnit i dokumenter, der vedlægges som bilag til den, kan der ikke ved en generel henvisning til andre dokumenter, herunder også dokumenter, der figurerer som bilag til stævningen, rådes bod på en undladelse af at anføre afgørende dele af den retlige argumentation, der i medfør af ovennævnte bestemmelser skal være indeholdt i stævningen (jf. dom af 17.9.2007, Microsoft mod Kommissionen, T-201/04, Sml., EU:T:2007:289, præmis 94 og den deri nævnte retspraksis, af 7.5.2009, NVV m.fl. mod Kommissionen, T-151/05, Sml., EU:T:2009:144, præmis 61 og den deri nævnte retspraksis, og af 5.10.2011, Transcatab mod Kommissionen, T-39/06, Sml., EU:T:2011:562, præmis 366 og den deri nævnte retspraksis). Det tilkommer endvidere ikke Retten ved hjælp af bilagene at forsøge at klarlægge, hvilke anbringender og argumenter der kan antages at udgøre grundlaget søgsmålet, idet bilagene alene skal fungere som bevismateriale og et middel til sagens oplysning (jf. i denne retning dom af 11.9.2014, MasterCard m.fl. mod Kommissionen, C-382/12 P, Sml., EU:C:2014:2201, præmis 40, og domme NVV m.fl. mod Kommissionen, EU:T:2009:144, præmis 61, og Transcatab mod Kommissionen, EU:T:2011:562, præmis 366).

54 I det foreliggende tilfælde må det konstateres, at selv om anbringenderne er fremstillet og struktureret med ringe ihærdighed, er det muligt at forstå rækkevidden af de klagepunkter, der er rettet mod den anfægtede afgørelse. Tvistens genstand er nemlig klart defineret, dvs. som en påstand om annullation af den anfægtede afgørelse, og de påberåbte anbringender vedrører dels en forkert anvendelse og fortolkning af artikel 107, stk. 1, TEUF og en række fejlagtige bedømmelser af de faktiske omstændigheder vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt der er tale om statsstøtte, dels tilsidesættelse af retten til forsvar, tilsidesættelse af processuelle rettigheder og magtfordrejning samt tilsidesættelse af princippet om god forvaltningsskik og af forpligtelsen til at foretage en upartisk og omhyggelig undersøgelse.

55 Hvad angår bilagene følger det i øvrigt af retspraksis, at selv om stævningens indhold på særlige punkter kan støttes og udbygges ved henvisninger til bestemte afsnit i dokumenter, der vedlægges som bilag til den, kan der ikke ved en generel henvisning til andre dokumenter, herunder dokumenter, der figurerer som bilag til stævningen, rådes bod på en undladelse af at anføre afgørende dele af den retlige argumentation, der skal være indeholdt i stævningen (jf. dom MasterCard m.fl. mod Kommissionen, nævnt i præmis 53 ovenfor, EU:C:2014:2201, præmis 40 og den deri nævnte retspraksis).

56 Som Kommissionen i denne henseende med rette har understreget, henviser Ellinikos Chrysos i stævningen til omfattende bilag, hvoraf det alene er kortfattede passager, som er relevante med henblik på at støtte et givent argument, hvilket har medvirket til at gøre behandlingen af sagen mere omfattende. Selv om dette er beklagelig, bevirker det ikke, at det i det foreliggende tilfælde, hvor disse afsnit er blevet fremhævet i selve bilagenes tekst, at der er umuligt at forstå essensen af de argumenter, der udgør grundlaget for søgsmålet og findes i indlæggene, og som alene støttes på bilagene med henblik på at fremføre yderligere beviser.

57 Stævningen har således gjort det muligt for Kommissionen at varetage sit forsvar og gjort Retten i stand til at forstå grundlaget for det pågældende søgsmål, og den skal dermed anses for at overholde de formkrav, som er defineret i den retspraksis, der er nævnt i præmis 53 ovenfor. Sagen kan derfor antages til realitetsbehandling.

2. *Om realiteten*

Resumé af annullationsanbringenderne

58 Den Hellenske Republik og Ellinikos Chrysos har til støtte for deres søgsmål fremført henholdsvis tre og to anbringender. Det første anbringende, som hver af sagsøgerne har fremført, er i det væsentlige identisk og vedrører en forkert fortolkning og anvendelse af artikel 107, stk. 1, TEUF og artikel 108, stk. 2, TEUF samt fejlagtig bedømmelse af de faktiske omstændigheder vedrørende eksistensen af statsstøtte. Kommissionen har nemlig:

— hvad angår den første støtteforanstaltning (salget af Kassandra-minerne til en lavere pris end markedsværdien):

a) fejlagtigt anset betingelsen om anvendelse af statsmidler for opfyldt, selv om den græske stat alene formidlede transaktionen

b) subsidiært anvendt kriteriet om den private investor fejlagtigt

c) subsidiært fejlagtigt anset betingelsen om forekomsten af en fordel for opfyldt som følge af en fejlagtig beregning af værdien af de aktiver, der var genstand for transaktionen

d) ifølge Den Hellenske Republik i sag T-233/11 fejlagtigt bedømt betingelsen om, at der skal foreligge en fordrejning af konkurrencevilkårene og påvirkning af samhandelen mellem medlemsstaterne

— hvad angår den anden støtteforanstaltning (fritagelse for at betale afgift på transaktionen):

a) fejlagtigt bedømt betingelsen om forekomsten af en fordel

b) ifølge Den Hellenske Republik i sag T-233/11 begået en fejl i sin vurdering af betingelsen om, at der skal foreligge en fordrejning af konkurrencevilkårene og påvirkning af samhandelen mellem medlemsstaterne.

59 Sagsøgernes øvrige anbringender i de foreliggende sager er forskellige. I sag T-233/11 har Den Hellenske Republik gjort gældende, at der er anlagt en fejlagtig fortolkning og anvendelse af artikel 14, stk. 1, andet punktum, i Rådets forordning nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af […] artikel [108 TEUF] (EFT L 83, s. 1), for så vidt som en eventuel tilbagesøgning af støtten ville have tilsidesat proportionalitetsprincippet, princippet om loyalt samarbejde, retssikkerhedsprincippet og princippet om beskyttelse af den berettigede forventning (det andet anbringende). Den har desuden kritiseret Kommissionen for at have givet en utilstrækkelig eller selvmodsigende begrundelse og for at have tilsidesat artikel 296 TEUF på flere punkter vedrørende tilstedeværelsen af en fordel og en eventuel konkurrenceforvridning (det tredje anbringende). I sag T-262/11 har Ellinikos Chrysos gjort gældende, at der er sket en tilsidesættelse af selskabets ret til forsvar, magtfordrejning, tilsidesættelse af princippet om god forvaltningsskik og af forpligtelsen til at foretage en upartisk og omhyggelig undersøgelse (det fjerde anbringende).

Det første anbringende vedrørende en fejlagtig fortolkning og anvendelse af artikel 107, stk. 1, TEUF og artikel 108, stk. 2, TEUF og vedrørende flere fejl ved vurderingen af, om der er tale om statsstøtte (forenede sager T-233/11 og T-262/11)

Om den første støtteforanstaltning

– Indledende bemærkninger

60 Hvad angår den første støtteforanstaltning, dvs. salget af Kassandra-minerne til en pris under markedsprisen (herefter »det omtvistede salg«), bestrider sagsøgerne hovedsageligt Kommissionens konklusion om, at Ellinikos Chrysos har opnået en fordel. I lyset heraf kan sagsøgernes argumenter opdeles i tre led. Med det første led stiller de spørgsmålstegn ved anvendelsen af statsmidlerne og dermed, om den påståede støtte kan tilregnes den græske stat. Med det andet led kritiserer de Kommissionen for det første for ikke at have taget hensyn til en række vigtige oplysninger i forbindelse med dens vurdering af Kassandra-minernes markedsværdi, for det andet for fejlagtig anvendelse af kriteriet om den private investor, for det tredje for med henblik herpå fejlagtigt og selektivt at have lagt vægt på oplysningerne i en sagkyndig rapport og for det fjerde for at have begået en regnefejl ved fastsættelsen af markedsprisen for de aktiver, som er erhvervet af Ellinikos Chrysos. Med det tredje led har Den Hellenske Republik i sag T-233/11 ligeledes bestridt, at der er tale om konkurrencefordrejning og påvirkning af samhandelen mellem medlemsstaterne.

61 Indledningsvis skal det andet led vedrørende forekomsten af en fordel og anvendelsen af princippet om den private investor undersøges, dernæst det første led om, hvorvidt denne fordel kan tilregnes staten og endelig det tredje led, der alene vedrører sag T-233/11 om forekomsten af konkurrencefordrejning og påvirkning af samhandelen mellem medlemsstaterne.

– Om andet led vedrørende en fejlvurdering af betingelsen om forekomsten af en fordel

62 Sagsøgerne bestrider Kommissionens vurdering vedrørende forekomsten af en fordel, som skyldes en fejlagtig fortolkning af visse faktiske omstændigheder (det første klagepunkt), den fejlagtige og selektive anvendelse af den sagkyndige rapport (det andet klagepunkt), et åbenbart urigtigt skøn ved anvendelsen af kriteriet om den private investor (det tredje klagepunkt) og en fejl i beregningen af værdien af de aktiver, som er genstand for transaktionen (det fjerde klagepunkt).

63 Med hensyn til det første klagepunkt, hvormed det påstås, at Kommissionen har foretaget en forkert vurdering af de faktiske omstændigheder, gør Ellinikos Chrysos for det første gældende, at den omtvistede kontrakt ikke indebærer en overdragelse af fast ejendom eller Kassandra-minerne som driftsklar virksomhed, men alene aktiver i TVX Hellas, der er under konkurs. Ellinikos Chrysos hævder for det andet, at prisen på 11 mio. EUR, som er betalt for det omtvistede salg, ikke afspejler de overdragne aktivers værdi, men alene en del af TVX Hellas' omkostninger til afvikling af investeringsprojektet i Kassandra-minerne, og for det andet, at dette beløb ikke udgør en egentlig modregning mellem den græske stats og TVX Hellas fordringer, da der hverken er tale om sikre eller udjævnelige fordringer.

64 Den Hellenske Republik gør gældende, at det omtvistede salg ikke burde have været indledt ved en udbudsprocedure, således som Kommissionen gør gældende, eftersom den omhandlede transaktion ikke er omfattet anvendelsesområdet for de direktiver om offentlige indkøb, der var gældende i 2003. Selskabet har desuden påberåbt punkt II.2, litra d), i Kommissionens meddelelse om statsstøtteelementer i forbindelse med offentlige myndigheders salg af jord og bygninger (EFT 1997 C 209, s. 3).

65 Hvad angår det andet klagepunkt har sagsøgerne kritiseret Kommissionens vurdering af, at der foreligger en fordel, for så vidt som Kommissionen har lagt den sagkyndige rapport til grund, idet Ellinikos Chrysos ikke bestrider pålideligheden heraf som sådan, men derimod Kommissionens brug af rapporten og dens vurdering heraf. Rapporten er nemlig for det første affattet i forbindelse med European Goldfields' udvidelse af kapitalandele i Ellinikos Chrysos. For det andet blev vurderingen foretaget efter indgåelsen af den omtvistede kontrakt. For det tredje indeholder rapporten ikke en vurdering af alle TVX Hellas' aktiver på tidspunktet for salget heraf i december 2003, men alene den på tidspunktet for vurderingen potentielle og helt aktuelle værdi af minerne, tilhørende Ellinikos Chrysos, der er en ny troværdig investor, som er i færd med at forberede en plan for investering i guld. Den omhandlede rapport er for det fjerde baseret på en antagelse om, at de tre Kassandra-miner er »næsten produktionsklare«, hvilket er et udgangspunkt, der ikke gælder for Kassandra-minerne, eftersom de ikke har nogen driftstilladelse.

66 Sagsøgerne har påstået, at Kommissionen har fortolket oplysningerne i rapporten på en selektiv og vilkårlig måde, idet den i princippet har godtaget rapportens beregningsmetode, dog uden konsekvent at drage følgeslutningerne heraf hvad angår minerne i Stratoni og Olympias. Sagsøgerne fremlagde i denne forbindelse tilpassede tabeller, hvoraf der fremgik beregninger, som efter sagsøgernes opfattelse var korrekte for enhver af de vurderingsmetoder, der blev foreslået i rapporten. Resultatet førte til en negativ vurdering mellem -4,20 og -4,80 mio. EUR.

67 Hvad angår det tredje klagepunkt har sagsøgerne kritiseret Kommissionen for at have anvendt kriteriet om den private investor forkert. Den Hellenske Republik har i denne forbindelse gjort gældende, at det var unødigt at undersøge, om den græske stats handlemåde opfyldte »kriteriet om den private investor«, for så vidt som den godtgørelse, som var blevet fastsat i den udenretslige aftale, på ingen måde adskilte sig fra den pris, som ville være et resultat af en åben forhandling om salget af Kassandra-minerne til en anden tredjemand end den græske stat, henset til parterne i denne aftales gensidige fordringer som følge af virksomheden og driften af disse miner, hvilke fordringer fremgår som aktiver eller passiver i sælgeren af disse miners formue.

68 Sagsøgerne har dernæst anfægtet anvendelsen af »kriteriet om den opmærksomme private investor« i dets »idealiserede form«. Sagsøgerne er nærmere bestemt af den opfattelse, at Kommissionen burde have taget hensyn til den reelle private investor, dvs. Kinross-koncernen/TVX Hellas, der fandtes på det tidspunkt, hvor der skulle foretages en vurdering af, om der var tale om støtte. Den Hellenske Republik har tilføjet, at en privat investor i forbindelse med et konkret salg af minerne er optaget af at sikre driften af minerne, og at miljøbeskyttelsen og sikring af beskæftigelsen er et af de nødvendige vilkår med henblik herpå.

69 Hvad angår det fjerde klagepunkt har sagsøgerne kritiseret Kommissionen for at have foretaget en regnefejl i forbindelse med vurderingen af Kassandra-minerne. De har for det første kritiseret Kommissionen for at have foretaget en særskilt beregning af hver af de omhandlede miner, selv om de udgør et samlet minekompleks, der blev solgt som et hele, og for det andet Kommissionens beregning for hver af disse miner, idet de har henvist til en række elementer, som Kommissionen burde have taget hensyn til, og som ifølge sagsøgerne ville have ført til en anden vurdering.

70 Hvad angår Stratoni-minen er det sagsøgernes opfattelse, at vurderingen heraf burde have været nedjusteret, eftersom den ikke var omfattet af en gyldig driftstilladelse, idet den tilladelse, der blev tildelt den 18. februar 2003, var genstand for et annullationssøgsmål ved de nationale domstole på tidspunktet for indgåelsen af den omtvistede kontrakt, og den kunne derfor ikke overdrages til Ellinikos Chrysos ved denne kontrakt. Denne mine burde derfor ikke have været anset for en »næsten produktionsklar« mine, og minen blev først sat i drift to år efter kontraktens indgåelse. Kommissionen har desuden hverken taget hensyn til omkostningerne til vedligeholdelse af denne mine, som var ude af drift, eller de miljøomkostninger, der er forbundet med samme mine, selv om den tog hensyn hertil for så vidt angår Olympias-minen.

71 Hvad angår Skouries-minen har sagsøgerne gjort gældende, at den alene udgør en aflejring, som det kræver høje investeringsomkostninger og en tilladelse for at kunne udnytte. Salget heraf dækkede alene overdragelsen af minerettighederne knyttet til minen, og muligheden for at kunne opnå en minedriftstilladelse er ikke helt uden risiko for annullation, således som det er tilfældet med de andre miner. Denne mine har aldrig været anvendt til drift, og derfor burde dens værdi nødvendigvis have været ubetydelig på tidspunktet for indgåelsen af den omtvistede kontrakt.

72 Hvad angår Olympias-minen har sagsøgerne gjort gældende, at den på tidspunktet for den omtvistede overdragelse havde en negativ værdi (-23,7 mio. EUR ifølge den sagkyndige rapport) som følge af høje priser til transport og udvinding af guld, affaldshåndtering og miljøbeskyttelse samt lave guldpriser. Sagsøgerne har endvidere påpeget, at værdien af denne mine er en vigtig økonomisk faktor ved fastsættelsen af salgsprisen for Kassandra-minerne som helhed, idet den kan påvirke Stratoni-minens værdi negativt, eftersom en virksomhed nødvendigvis må kunne udvinde guld i Olympias-minen, for at en investering i disse miner kan siges at være rentabel. Kommissionen har således anlagt et åbenbart urigtigt skøn ved ikke at tillægge denne mine en negativ værdi, og idet den vilkårligt fraveg den vurdering af minen, som blev anslået i den sagkyndige rapport (75. og 76. betragtning til den anfægtede afgørelse). Ellinikos Chrysos har endelig gjort gældende, at køberen ifølge den omtvistede kontrakt var umiddelbart forpligtet til at investere i udvindingen af guld og til at påtage sig omkostningerne i forbindelse hermed.

73 Hvad angår grundenes værdi har sagsøgerne gjort gældende, at de grunde, der er genstand for den omtvistede kontrakt, ikke kan anses for særskilte aktiver i Kassandra-minerne i henhold til græsk mineret (artikel 65 i det græske lovdekret nr. 210/1973), idet de alene kan anvendes til minedrift. Grundene blev nemlig kvalificeret som mineområde i en kontrakt, der blev indgået i 1995 og som »industriområde« ved den græske lov nr. 3220/2004 om ratificering af den omtvistede kontrakt. Da minerne ikke var i drift, kunne de nævnte grunde ikke anvendes til mineselskabets formål, og de havde dermed en lavere værdi end den af Kommissionen angivne. Kommissionen valgte desuden vilkårligt at indeksere den i kontrakten angivne anskaffelsesværdi af minegrundene på det generelle indeks for industriproduktionspriser, og således ligestille disse minegrunde med de herpå fremstillede produkter.

74 Hvad endelig angår værdien af mineralreserverne bestrider Den Hellenske Republik beskrivelsen af genstanden for det omtvistede salg og Kommissionens hensyntagen til forekomsterne, således som de er beskrevet i den sagkyndige rapport, eftersom Ellinikos Chrysos i 2003 og 2004 havde forarbejdet en del af mineralerne. Den har endvidere bestridt Kommissionens konklusion, hvorefter værdien af reserverne ikke kan beregnes. Denne værdi er derimod negativ, henset til de høje omkostninger til lagring og miljøbeskyttelse vedrørende de guldholdige mineraler af høj koncentration i de omhandlede miner.

75 Kommissionen har bestridt sagsøgernes argumenter.

76 I henhold til artikel 107, stk. 1, TEUF »er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med det indre marked, i det omfang den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne«.

77 Ifølge fast retspraksis har begrebet statsstøtte efter definitionen i traktaten en retlig karakter og skal fortolkes på grundlag af objektive elementer. Af denne grund skal Unionens retsinstanser principielt under hensyntagen såvel til de konkrete omstændigheder i den sag, der verserer for dem, som til Kommissionens vurderingers tekniske eller indviklede karakter gennemføre en fuldstændig efterprøvelse af, om en foranstaltning henhører under artikel 107, stk. 1, TEUF (jf. dom af 22.12.2008, British Aggregates mod Kommissionen, C-487/06 P, Sml., EU:C:2008:757, præmis 111 og den deri nævnte retspraksis).

78 Ifølge fast retspraksis kan levering af varer og tjenesteydelser på særligt gunstige vilkår anses for statsstøtte i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i artikel 107, stk. 1, TEUF (jf. i denne retning dom af 16.9.2004, Valmont mod Kommissionen, T-274/01, Sml., EU:T:2004:266, præmis 44 og den deri nævnte retspraksis).

79 Hvad angår vurderingen af værdien af en støtte i form af et salg af en grund til en angivelig favorabel pris skal det undersøges, om den formodede støttemodtager har købt grunden til en pris, som han ikke ville kunne have opnået efter de normale markedsvilkår (jf. i denne retning dom af 2.9.2010, Kommissionen mod Scott, C-290/07 P, Sml., EU:C:2010:480, præmis 68, af 16.12.2010, Seydaland Vereinigte Agrarbetriebe, C-239/09, Sml., EU:C:2010:778, præmis 34 og den deri nævnte retspraksis, og af 6.3.2002, Diputación Foral de Álava m.fl. mod Kommissionen, T-127/99, T-129/99 og T-148/99, Sml., EU:T:2002:59, præmis 73). Værdien af støtten udgør under disse omstændigheder forskellen mellem det beløb, som støttemodtageren faktisk har betalt, og det beløb, som han havde måttet betale efter de normale markedsvilkår på det pågældende tidspunkt ved købet af en tilsvarende grund hos en sælger i den private sektor (dom af 13.12.2011, Konsum mod Kommissionen, T-244/08, EU:T:2011:732, præmis 61). Ved fastsættelsen af markedsprisen skal Kommissionen tage hensyn til den usikkerhed, der kan være forbundet med at fastsætte sådanne markedspriser, som i sagens natur sker efterfølgende (dom Valmont mod Kommissionen, nævnt i præmis 78 ovenfor, EU:T:2004:266, præmis 45). Denne retspraksis finder ligeledes anvendelse på andre goder, såsom aktiverne i en minevirksomhed.

80 Kommissionen skal i denne forbindelse foretage komplekse økonomiske vurderinger (jf. i denne retning dom Kommissionen mod Scott, nævnt i præmis 79 ovenfor, EU:C:2010:480, præmis 68).

81 Når Kommissionen foretager komplekse økonomiske vurderinger, er den kontrol, som Unionens retsinstanser foretager, nødvendigvis snæver. Kontrollen begrænses til en efterprøvelse af, om procedureregler er overholdt, og af begrundelsen, om de faktiske omstændigheder er materielt rigtige, samt om der foreligger et åbenbart urigtigt skøn eller magtfordrejning (jf. i denne retning dom af 24.1.2013, Frucona Košice mod Kommissionen, C-73/11 P, Sml., EU:C:2013:32, præmis 74 og 75, og af 24.10.2013, Land Burgenland m.fl. mod Kommissionen, C-214/12 P, C-215/12 P og C-223/12 P, Sml., EU:C:2013:682, præmis 77 og 78).

82 For at godtgøre, at Kommissionen har begået en åbenbar fejl ved vurderingen af omstændighederne, der berettiger til at kræve den anfægtede afgørelse annulleret, skal sagsøgernes beviser være tilstrækkelig stærke til at bevirke, at de vurderinger, der ligger til grund for afgørelsen, bliver usandsynlige (dom af 12.12.1996, AIUFFASS og AKT mod Kommissionen, T-380/94, Sml., EU:T:1996:195, præmis 59, og af 12.2.2008, BUPA m.fl. mod Kommissionen, T-289/03, Sml., EU:T:2008:29, præmis 221).

83 Selv om Kommissionen er tillagt et vidt skøn for så vidt angår økonomiske vurderinger, indebærer det ikke, at Unionens retsinstanser skal afholde sig fra at kontrollere Kommissionens fortolkning af oplysninger af økonomisk art. Unionens retsinstanser skal nemlig ikke blot tage stilling til den materielle nøjagtighed af de beviser, der henvises til, oplysningernes troværdighed og sammenhæng, men ligeledes kontrollere, om disse oplysninger udgør alle de relevante oplysninger, som skal tages i betragtning i forbindelse med en vurdering af en kompleks situation, og om disse oplysninger taler til støtte for de heraf dragne konklusioner (dom af 15.2.2005, Kommissionen mod Tetra Laval, C-12/03 P, Sml., EU:C:2005:87, præmis 39; jf. ligeledes dom af 22.11.2007, Spanien mod Lenzing, C-525/04 P, Sml., EU:C:2007:698, præmis 56 og 57 og den deri nævnte retspraksis, og Kommissionen mod Scott, nævnt i præmis 79 ovenfor, EU:C:2010:480, præmis 64 og 65 og den deri nævnte retspraksis). Inden for rammerne af denne kontrol tilkommer det imidlertid ikke denne retsinstans at sætte deres eget økonomiske skøn i stedet for Kommissionens (domme Spanien mod Lenzing, nævnt i præmis 83 ovenfor, EU:C:2007:698, præmis 57, Kommissionen mod Scott, nævnt i præmis 79 ovenfor, EU:C:2010:480, præmis 66, og Frucona Košice mod Kommissionen, nævnt i præmis 81 ovenfor, EU:C:2013:32, præmis 75).

84 I tilfælde, hvor en EU-institution råder over en betydelig skønsbeføjelse, skal der lægges stor vægt på overholdelsen af visse garantier med hensyn til den administrative sagsbehandling. Disse garantier omfatter kravet om, at den kompetente institution omhyggeligt og upartisk skal undersøge alle relevante forhold i den enkelte sag samt begrunde sin afgørelse tilstrækkeligt (dom af 21.11.1991, Technische Universität München, C-269/90, Sml., EU:C:1991:438, præmis 14, og Spanien mod Lenzing, nævnt i præmis 83 ovenfor, EU:C:2007:698, præmis 58).

85 Det er i lyset af disse principper, at det skal vurderes, om Kommissionen har begået en fejl ved konstateringen af tilstedeværelsen af en fordel.

86 I det foreliggende tilfælde fastslog Kommissionen, at det omtvistede salg fandt sted uden afholdelse af en offentlig udbudsprocedure eller en uafhængig sagkyndig vurdering (15. betragtning til den anfægtede afgørelse).

87 I punkt II.4 i meddelelse fra Kommissionen om statsstøtteelementer i forbindelse med offentlige myndigheders salg af jord og bygninger er det angivet, at når Kommissionen modtager en klage eller andre bemærkninger fra tredjemand med påstand om, at der foreligger en statsstøtte i forbindelse med en aftale om offentlige myndigheders salg af jord og bygninger, vil Kommissionen antage, at der ikke foreligger statsstøtte, hvis de oplysninger, der gives af den pågældende medlemsstat, viser, at de i nævnte meddelelses punkt II.1 og II.2 anførte principper er blevet overholdt, dvs. om salget er blevet gennemført ved hjælp af en udbudsprocedure eller efter, at en uafhængig sagkyndig har foretaget en vurdering af markedsværdien.

88 For så vidt som sagsøgerne ikke anfægter gyldigheden af meddelelsen fra Kommissionen om statsstøtteelementer i forbindelse med offentlige myndigheders salg af jord og bygninger, skal Domstolen i det foreliggende tilfælde anvende sin praksis, hvorefter Kommissionen er bundet af de rammebestemmelser eller meddelelser, som den vedtager, såfremt disse ikke afviger fra traktatens bestemmelser, og de er blevet accepteret af medlemsstaterne (dom af 11.9.2008, Tyskland m.fl. mod Kronofrance, C-75/05 P og C-80/05 P, Sml., EU:C:2008:482, præmis 61). Kommissionen har med vedtagelsen af vejledende regler og med offentliggørelsen heraf, hvorved det tilkendegives, at den fremover vil anvende dem på de af reglerne omhandlede tilfælde, pålagt sig selv en begrænsning i udøvelsen af sit skøn og kan ikke fravige disse regler uden i givet fald at blive mødt med en sanktion for en tilsidesættelse af almindelige retsgrundsætninger, såsom ligebehandlingsprincippet eller princippet om beskyttelse af den berettigede forventning (dom af 28.6.2005, Dansk Rørindustri m.fl. mod Kommissionen, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P – C-208/02 P og C-213/02 P, Sml., EU:C:2005:408, præmis 211, og Tyskland m.fl. mod Kronofrance, EU:C:2008:482, præmis 60).

89 I henhold til meddelelse fra Kommissionen om statsstøtteelementer i forbindelse med offentlige myndigheders salg af jord og bygninger skal Kommissionen ikke lægge til grund, at det omtvistede salg ikke rummer elementer af statsstøtte, når det hverken er blevet gennemført ved hjælp af en udbudsprocedure eller efter, at en uafhængig sagkyndig har foretaget en vurdering.

90 Med henblik på selv at vurdere værdien af de solgte goder lagde Kommissionen den sagkyndige rapport til grund. Hvad angår Kommissionens mulighed for at lægge denne rapport til grund, skal det bemærkes, at når Kommissionen gennemgår sagkyndige rapporter med henblik på at afgøre, om køberen kunne have opnået salgsprisen under normale markedsøkonomiske vilkår, påhviler det den at sammenligne den salgspris, som faktisk er blevet betalt, med de priser, der fremgår af de forskellige sagkyndige rapporter, og at vurdere, om den faktisk betalte pris afviger fra priserne i disse rapporter i et sådant omfang, at der er grundlag for at fastslå, at der er tale om statsstøtte. Denne metode gør det muligt at tage hensyn til den usikkerhed, der kan være forbundet med at fastsætte sådanne markedspriser, som i sagens natur sker efterfølgende (jf. dom Valmont mod Kommissionen, nævnt i præmis 78 ovenfor, EU:T:2004:266, præmis 45 og den deri nævnte retspraksis).

91 Selv om Kommissionen, uden dog at være forpligtet hertil, kan søge bistand hos uafhængige sagkyndige, er den i øvrigt ikke fritaget for at vurdere disses arbejde. Det centrale og eksklusive ansvar for under Unionens retsinstansers kontrol at sikre overholdelsen af artikel 107 TEUF og gennemførelsen af artikel 108 TEUF påhviler nemlig Kommissionen og ikke de sagkyndige (jf. dom Valmont mod Kommissionen, nævnt i præmis 78 ovenfor, EU:T:2004:266, præmis 72 og den deri nævnte retspraksis).

92 I det foreliggende tilfælde er det ubestridt, at pålideligheden og objektiviteten af den sagkyndige rapport hverken er anfægtet af Den Hellenske Republik eller af Ellinikos Chrysos, som rapporten i øvrigt blev udarbejdet på vegne af. Sagsøgerne har imidlertid bestridt, at Kommissionen kan lægge denne rapport til grund, eftersom den blev udarbejdet seks måneder efter det omtvistede salg, og eftersom forudsætningen herfor var, at de tre omhandlede miner var »næsten produktionsklare«. De har ligeledes bestridt, at minerne opfyldte betingelserne til den vurderingsmetode, der blev foreslået i rapporten, på tidspunktet for deres overdragelse

93 Hvad for det første angår datoen for udarbejdelsen af rapporten skal det bemærkes, at Kommissionen kan inddrage sagkyndige med henblik på at fastsætte markedsværdien af en ejendom, efter at ejendommen er solgt, forudsat at de oplysninger, der tages i betragtning, er samtidige med eller ligger forud for dette tidspunkt og var tilgængelige på dette tidspunkt.

94 Det har imidlertid ikke været tilfældet i denne sag. Blandt de tre metodologiske tilgange i forbindelse med den vurdering, der blev foreslået i den sagkyndige rapport, tog Kommissionen nemlig kun hensyn til den første, dvs. indtægtsmetoden. I rapporten sondres der i denne forbindelse mellem tre værdiintervaller, alt efter hvilken pris man er gået ud fra, dvs. for det første ud fra gennemsnittet af de historiske priser for perioden 1993-2003, for det andet priserne for første halvår 2004 og for det tredje gennemsnitsprisen for 1993-2003 plus prisen for første halvår 2004 divideret med 2. Blandt disse scenarier tog Kommissionen kun hensyn til det første, idet den henviste til gennemsnitprisen for perioden 1993-2003 og dermed til priserne før det omtvistede salg. Kommissionen tog desuden heller ikke hensyn til de oplysninger i denne rapport, der vedrører fremtidige aktiver eller til teoretiske mineralressourcer.

95 Denne konklusion ændres ikke af den omstændighed, at den sagkyndige rapport nævnte den 30. juni 2004, midnat, som den faktiske dato for vurderingen, dvs. seks måneder efter det omtvistede salg, eftersom de gennemsnitspriser, som blev taget i betragtning, hidrørte fra før det omtvistede salg.

96 Hvad for det andet angår anfægtelsen af udgangspunktet for den sagkyndige rapport, dvs. om, at de omhandlede miner er på et »næsten produktionsklart« stade, skal det understreges, at det fremgår af ordlyden af indledningen af rapporten, at der med begrebet »næsten produktionsklar« forstås, at en mine er driftsklar eller er genstand for en gennemførlighedsundersøgelse. Ifølge denne rapport var dette tilfældet for så vidt angår de tre Kassandra-miner, eftersom minerne Stratoni og Olympias tidligere var driftsklare, og eftersom deres drift var indstillet som følge af sociale og miljømæssige årsager og ikke økonomiske årsager, og eftersom Skouries-minen har været genstand for en gennemførlighedsundersøgelse.

97 Den sagkyndige rapport tager desuden hensyn til dels den omstændighed, at driften i de omhandlede miner var indstillet, og at den først blev genoptaget i 2006 for så vidt angår Stratoni-minen og i 2008 for så vidt angår Olympias-minen, dels den omstændighed, at de græske myndigheder havde givet troværdige tilsagn om udstedelse af de minedriftstilladelser, som er nødvendige med henblik på genoptagelse af driften i de tre omhandlede miner.

98 Sidstnævnte omstændighed underbygges endvidere af artikel 1 i den omtvistede kontrakt, der bestemmer, at »den græske stat til køberen ligeledes overdrager alle eksisterende administrative tilladelser og andre tilladelser og godkendelser, der ikke er blevet inddraget eller ophævet ved en retsafgørelse, og som dermed er gyldige, jf. bilag IV til kontrakten«. Kontraktens artikel 3.3 bestemmer

desuden, at den græske stat forpligter sig til at »undersøge den investeringsplan, der er indleveret […] inden for en frist på to måneder, og at udstede alle nødvendige tilladelser og godkendelser inden for en frist på ti måneder«.

99 Det fremgår af det foregående, at sagsøgernes argumenter, således som gengivet i præmis 65 ovenfor, om, at den sagkyndige rapport ikke kan anvendes som udgangspunkt for vurderingen af Kassandra-minerne, skal forkastes.

100 Hvad for det tredje angår vurderingsmetoden vurderer den sagkyndige rapport nettoværdien af den forventede indtægt fra de omhandlede miners fremtidige produktion, samtidig med at det medgives, at der foreligger en vis uvished for så vidt angår de langfristede investeringsplaner. Denne såkaldte »indtægtsmetode« er en forudsætning for vurderingen af de ejendomme, hvor der skal udøves minedrift, og som er »[i] drift, under udvikling eller på et stade, hvor der foretages en endelig gennemførlighedsundersøgelse«. Sagsøgerne har ikke rejst tvivl om denne metode, herunder om den kan anvendes til vurderingen af disse miner under de ovenfor nævnte omstændigheder. Sagsøgerne anfægter derimod, at disse miner opfylder disse betingelser på tidspunktet for det omtvistede salg.

101 Det skal imidlertid bemærkes, at Stratoni-minens og Olympias-minens situation reelt svarede til den i den sagkyndige rapport givne definition af miner, »som tidligere har været driftsklare«. Som sagsøgerne i øvrigt har erkendt, var minerne i drift indtil 1992 for så vidt angår Olympias-minen og 2002 for så vidt angår Stratoni-minen, og Skouries-minen svarer til det, der i rapporten er defineret som »mine, der har været genstand for en gennemførlighedsundersøgelse« (jf. præmis 96 ovenfor). Denne omstændighed, som blev konstateret i rapporten, er ikke blevet bestridt af sagsøgerne.

102 For det første havde Stratoni-minen en driftstilladelse, der var blevet tildelt den 18. februar 2003, og som, selv om den var genstand for et annullationssøgsmål, stadig var gyldig på tidspunktet for det omtvistede salg. Det fremgår desuden af ordlyden af artikel 3.1 i den omtvistede kontrakt, at der allerede var udstedt mindst én tilladelse. Sagsøgernes argumenter, hvormed det gøres gældende, at minen har en lavere værdi, henset til, at den på tidspunktet for salget ikke havde en gyldig tilladelse, og at tilladelsen ikke blev overdraget i forbindelse med salget, skal således forkastes.

103 Hvad endelig angår værdien af Skouries-minen er det ubestridt, at denne mine alene var en aflejring, der endnu ikke havde en passende etableret mineinfrastruktur eller minedriftstilladelse, og heller aldrig var blevet udnyttet. Dette svarer dermed til definitionen i den sagkyndige rapport af en »mine, som har været genstand for en gennemførlighedsundersøgelse«. En sådan undersøgelse blev faktisk foretaget af et selskab i 1998. Ifølge rapporten kan denne mine vurderes på grundlag af indtægtsmetoden, eftersom den kan opnå en minedriftstilladelse, og driften heraf vil kunne påbegyndes. Ved beregningen af værdien af minen tog rapporten desuden hensyn til udgifter til udvikling, opførelse og drift samt administrative udgifter til opnåelse af en sådan tilladelse. Kommissionen har således ikke begået nogen åbenbar fejl i 77. og 78. betragtning i den anfægtede afgørelse, idet den lagde den værdi, som i den pågældende rapport er fastsat for den omhandlede mine, til grund.

104 Heraf følger, at Kommissionen med føje kunne antage, at indtægtsmetoden var anvendelig på Stratoni-minen og Skouris-minen i det foreliggende tilfælde.

105 Hvad endelig angår Olympias-minen har sagsøgerne kritiseret Kommissionen for at have anvendt oplysningerne i den sagkyndige rapport selektivt. Herom skal det bemærkes, at Kommissionen ikke er forpligtet til blindt at forholde sig til resultaterne i en sagkyndig rapport, men den skal derimod efterprøve og bedømme de sagkyndiges arbejde (jf. i denne retning dom Valmont mod Kommissionen, nævnt i præmis 78 ovenfor, EU:T:2004:266, præmis 72). Spørgsmålet er nærmere bestemt, om Kommissionen samtidig med, at den accepterede den sagkyndige rapport som udgangspunkt for vurderingen af Kassandra-minerne, kunne fravige resultaterne i rapporten for så vidt angår navnlig denne mine, således som det fremgår af 74.-76. betragtning til den anfægtede afgørelse.

106 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at Kommissionen uden at anlægge et åbenbart urigtigt skøn i 75. betragtning til den anfægtede afgørelse kunne fastslå, at den ikke kunne tage hensyn til den aktuelle negative nettoværdi af Olympias-minen, således som skønnet efter indtægtsmetoden i den sagkyndige rapport. Denne værdi forudsætter nemlig for det første, at der er tale om en mine i drift. På tidspunktet for vedtagelsen af den anfægtede afgørelse kunne denne mine imidlertid ikke anses for at blive driftsklar inden for en årerække, henset til de foreliggende alvorlige miljømæssige problemer, som lå til grund for ophævelsen af driftstilladelsen, og de vanskeligheder, der er forbundet med at opnå nye tilladelser. Af denne grund kunne Kommissionen på tidspunktet for vedtagelsen af den anfægtede afgørelse med rette fastslå, at antagelsen i den sagkyndige rapport om, at driften i minen ville kunne genoptages fra og med 2008, og at der ville kunne udstedes de i den omtvistede kontrakts artikel 3.3 omhandlede tilladelser, var urealistisk. Sagsøgerne har desuden selv gentagne gange understreget, at der forelå usikkerhed om udstedelse af tilladelser til denne samme mine.

107 For det andet var det på tilstrækkeligt plausibel måde, at Kommissionen vurderede, at ingen privat investor vil acceptere at betale en positiv pris for et aktiv med en negativ værdi. En privat investors adfærd under markedsøkonomiske vilkår er nemlig ledet af rentabilitetsudsigter (jf. dom af 12.12.2000, Alitalia mod Kommissionen, T-296/97, Sml., EU:T:2000:289, præmis 84 og den deri nævnte retspraksis). Som Kommissionen på plausibel måde har gjort gældende, ville en investor i forbindelse med vurderingen af rentabilitetsudsigterne have taget hensyn til Olympias-minens optionsværdi og alene valgt at drive minen, når guldpriserne er høje nok med henblik på at undgå tab. Sagsøgerne har imidlertid ikke i tilstrækkelig grad godtgjort, at Kommissionens bemærkning om, at det er usandsynligt, at der vil blive udstedt de nødvendige tilladelser, er utroværdige. Det samme gør sig gældende hvad angår antagelsen om, at selv om guldprisen i teorien vil kunne gøre driften rentabel, ville sandsynligheden for, at denne mine ville blive sat i drift, være så lille, at værdien ikke ville kunne beregnes, og den ville derfor blive fastsat til nul.

108 Ligeledes har Kommissionen, uden at den har foretaget et åbenbart urigtigt skøn, trukket et beløb på 5,5 mio. EUR i vedligeholdelsesomkostninger til Olympias-minen fra denne værdi, således som dette fulgte af den kontraktmæssige forpligtelse i den omtvistede kontrakts artikel 3 (jf. punkt 75 i den anfægtede afgørelse), hvorefter disse omkostninger skulle afholdes af Ellenikos Chrysos i en periode på højst tre år. Da det ikke kunne forudsiges, hvor mange år denne mine ville være ude af drift, eftersom der ikke var givet de nødvendige driftstilladelser, kan Kommissionen ikke kritiseres for ikke at have taget hensyn til yderligere vedligeholdelsesomkostninger. Derudover indeholdt kontrakten i artikel 4 en opsigelsesklausul, hvorefter den kunne opsiges af en af parterne i tilfælde af en af parternes tilsidesættelse af de kontraktmæssige forpligtelser, heriblandt den græske stats forpligtelse til at udstede driftstilladelser. Ellinikos Chrysos ville dermed kunne frigøre sig for sin forpligtelse til at afholde vedligeholdelsesomkostningerne i de år, som følger efter de frister, som er fastsat i kontraktens artikel 3.3 i tilfælde af manglende udstedelse af tilladelser.

109 På denne baggrund må det fastslås, at begrundelsen i 75. og 76. betragtning til den anfægtede afgørelse er troværdig og sammenhængende, og at Kommissionen ikke har anlagt et åbenbart urigtigt skøn ved anvendelsen af kriteriet om den private investor.

110 Denne konklusion drages ikke i tvivl af sagsøgernes øvrige argumenter.

111 Dette gør sig for det første gældende for så vidt angår det af sagsøgerne anførte om, at Kommissionen burde have taget hensyn til den private sælger, der faktisk fandtes i det foreliggende tilfælde, nemlig Kinross-koncernen/TVX Hellas, med henblik på at afgøre, om prisen på de aktiver, der er overdraget i forbindelse med det omtvistede salg, svarer til markedsværdien.

112 Det skal i denne forbindelse for det første bemærkes, at Kinross-koncernen/TVX Hellas, der som tidligere ejer af disse aktiver havde lidt betydelige tab som følge af sin virksomhed, forsøgte at indstille sit investeringsprojekt, og for det andet, at prisen for overdragelsen af Kassandra-minerne til Den Hellenske Republik åbenbart ikke beroede på en forhandling om værdien af de solgte aktiver, der

omfatter en objektiv vurdering heraf. Som det udtrykkeligt fremgår af ordlyden af indledningen til den udenretlige aftale, kvalificeres prisen på 11 mio. EUR som en »passende økonomisk kompensation«, som bringer alle gensidige fordringer mellem denne tidligere ejer og Den Hellenske Republik til ophør. Logisk set indebærer dette, at det ikke alene er værdien af aktiverne som sådan, der er taget i betragtning, men også de fordringer, som er en følge af manglende overholdelse af andre forpligtelser. Disse elementer er fremmede i forhold til værdien af aktiverne og afhænger af tidligere faktiske omstændigheder, som ikke nødvendigvis er relevante fremover for en ny køber.

113 For det andet skal Ellinikos Chrysos' påstand om, at eftersom fordringerne ikke var opgjorte og forfaldne på tidspunktet for det omtvistede salg, udgjorde beløbet på 11 mio. EUR ikke en reel kompensation for fordringerne, ligeledes forkastes. Med henblik på at undgå længerevarende rets- og voldgiftssager med usikre resultater blev parterne i den udenretlige aftale på tidspunktet for fastsættelsen af de gensidige krav og forpligtelser enige om, at et sådant beløb skulle anses for »en rimelig økonomisk kompensation« (jf. punkt F i betragtningerne til aftalen). Sådanne fordringer var således blevet opgjort, og de var dermed forfaldne fra og med offentliggørelsen af loven om ratificering af denne aftale. Det skal derudover bemærkes, at disse fordringer var identificeret i punkt D og E i indledningen til denne aftale, dvs. dels de af staten fremsatte påstande vedrørende det forhold, at minerne var ude af drift, og at der ikke var foretaget nye undersøgelser med henblik på driften og fremstillingen af guld og om tilsidesættelser (konstaterede eller ej) af miljøbeskyttelseslovgivningen, dels TVX Hellas' påstande, som er baseret på udtalelser vedrørende garantier for udstedelse af de tilladelser og godkendelser, som er nødvendige for driften af minerne, og navnlig sådanne, som vedrører tab som følge af manglende investeringskapital.

114 Selv om det principielt ikke kan udelukkes, at de 11 mio. EUR ligeledes udgør den rette markedsværdi af de aktiver, som Den Hellenske Republik dernæst overdrog til Ellinikos Chrysos, er det ikke muligt at fastslå, at dette beløb ikke var knyttet til afregningen af fordringerne mellem Den Hellenske Republik og TVX Hellas. Henset til det ovenstående kan det konstateres, at Kommissionen i 53.-55. betragtning til den anfægtede afgørelse ligeledes uden at begå nogen faktisk fejl fastslog, at dette beløb var et resultat af en udveksling af gensidige fordringer mellem parterne i den udenretlige aftale.

115 Da sagsøgerne således ikke har fremført nogen udførlige argumenter, der gør det muligt at fastslå, at resultatet af kompensationen for fordringerne kunne afspejle minernes reelle markedsværdi, for så vidt som de gensidige fordringer, der blev udvekslet mellem parterne, udgjorde objektive dele af de solgte aktivers værdi og dermed deres pris, kan Kommissionen ikke kritiseres for i 54. betragtning til den anfægtede afgørelse at have fastholdt, at denne udveksling af fordringer ikke var repræsentativ for værdien af de solgte aktiver.

116 Det skal under disse omstændigheder fastslås, at Kommissionen således uden at anlægge et åbenbart urigtigt skøn afslog at tage hensyn til Kinross-koncernen/TVX Hellas' adfærd ved anvendelsen af princippet om den private investor som udgangspunkt for vurderingen af de aktiver, som blev overdraget ved den omtvistede kontrakt.

117 For det andet gør det samme sig gældende med hensyn til Den Hellenske Republiks argument om, at en privat investor i forbindelse med et konkret salg af minerne vil være opsat på at sikre minernes sikre drift, og derfor bør kravene til beskyttelse af miljø og beskæftigelse tages i betragtning ved vurderingen af disse miners værdi. Det skal i denne forbindelse for det første understreges, at det ikke fremgår af ordlyden af den omtvistede kontrakt, at den græske stat med transaktionen med Ellinikos Chrysos har haft til hensigt at kontrollere overdragelsen fra den tidligere til den nye ejer af de miljømæssige og sociale forpligtelser, eller at den har måttet reagere hurtigt med henblik på at undgå, at de miljømæssige skader eller sociale problemer blev forværret. Den græske stat indførte tværtimod en klausul i den omtvistede kontrakt, som fuldt ud fritager Ellinikos Chrysos for ethvert ansvar for miljømæssige skader og skader på tredjemand, som er forekommet før offentliggørelsen af loven om

ratificering af kontrakten, eller i tilfælde, hvor de faktorer, som er skyld i skaden, ligger forud for denne offentliggørelse. En fuldstændig fritagelse for ansvar, som er opstået efter undertegnelse af den omtvistede kontrakt, er fastsat, såfremt kontrakten opsiges (jf. den omtvistede kontrakts artikel 1.3).

118 For det tredje skal Den Hellenske Republiks argument om, at den ved at medvirke i den pågældende transaktion har reduceret de tab, som den selv ville have haft som følge af et fuldstændigt ophør af driften af Kassandra-minerne, forkastes. Selv om transaktionen er fornuftig for de offentlige myndigheder eller den offentlige virksomhed, der tildeler støtten, skal det nemlig vurderes, om de pågældende foranstaltninger giver den virksomhed, som de er rettet til, en økonomisk fordel, som den ikke ville have opnået under normale markedsvilkår, og det er således ikke tilstrækkeligt til, at den pågældende foranstaltning er i overensstemmelse med kriteriet om den private investor (jf. i denne retning dom af 13.9.2010, Grækenland m.fl. mod Kommissionen, T-415/05, T-416/05 og T-423/05, Sml., EU:T:2010:386, præmis 213 og 214).

119 For det fjerde er Ellinikos Chrysos' argument, som er fremført i forbindelse med dette anbringende, og hvormed det gøres gældende, at der foreligger en faktisk fejl, idet Kinross-koncernen/TVX Hellas' investering i Kassandra-minerne er opført som et tab i dets årsrapport, heller ikke relevant.

120 For det første er dette argument sammenfaldende med påstanden om en fejl ved anvendelsen af kriteriet om den private investor, for så vidt som Kommissionen burde have taget hensyn til den adfærd, som den faktiske investor, Kinross-koncernen/TVX Hellas udviste i forbindelse med vurderingen af markedsværdien af de overdragne aktiver, således som analyseret i præmis 110-116 ovenfor. For det andet, som Kommissionen korrekt har påpeget i 52. betragtning til den anfægtede afgørelse, er den bogførte værdi ikke altid den samme som handelsværdien, når målet er at vurdere aktiver med henblik på at fastsætte deres pris ved et salg (jf. i denne retning dom Grækenland m.fl. mod Kommissionen, nævnt i præmis 118 ovenfor, EU:T:2010:386, præmis 307-309).

121 I mangel af oplysninger, der kan påvise, at der er en sammenhæng mellem den bogførte værdi af de aktiver, som er overdraget i forbindelse med det omtvistede salg, og markedsværdien, kan Kommissionen derfor ikke kritiseres for ikke at have taget hensyn til denne værdi i 52. betragtning til den anfægtede afgørelse.

122 Hvad for det femte angår sagsøgernes klagepunkt om, at der er sket en regnefejl ved beregningen af værdien af de miner, der er overdraget ved den omtvistede kontrakt, skal det indledningsvis bemærkes, at Kommissionen i 68. betragtning til den anfægtede afgørelse angiver, at den har undersøgt værdien af hver af de tre omhandlede miner for så vidt angår følgende to aspekter, nemlig dels minens værdi, der bør bygge på de økonomiske faktorer, der var gældende på salgstidspunktet, dels minens driftsmæssige stand med henblik på at realisere ovennævnte værdi.

123 Ellinikos Chrysos har i denne forbindelse bestridt, at Kommissionen kunne foretage en særskilt beregning af hver af de omhandlede miner. Den henviste i denne forbindelse under retsmødet til dom nr. 1492/2013 afsagt af Symvoulio tis Epikrateias den 17. april 2013, hvormed det blev fastslået, at Kassandra-minerne udgør en enkelt og samlet enhed. Det er Rettens opfattelse, at dette argument er ubegrundet, eftersom der ikke tages hensyn til den omstændighed, at minernes samlede værdi udgøres af summen af enhver af minerne, og at en mines negative værdi påvirker de andres positive værdi.

124 Hvad for det første angår beregningen af værdien af hver enkelt af de omhandlede miner henvises der til præmis 100-109 ovenfor.

125 Hvad for det andet angår værdien af de omhandlede grunde skal bemærkes, at den omtvistede kontrakt blandt andre aktiver overdrager betydelige anlægsaktiver, bebyggelige og ikke-bebyggelige grunde samt landbrugsgrunde (jf. den omtvistede kontrakts artikel 1, del A). I 81. betragtning til den anfægtede afgørelse har Kommissionen kvalificeret de pågældende grunde som aktiver for en minevirksomhed og

ikke som fast ejendom i bred forstand på grund af de særlige karakteristika ved minedrift. Sagsøgerne har gjort gældende, at grundene havde en begrænset værdi, eftersom Kassandra-minerne ikke var i drift på tidspunktet for det omtvistede salg, idet det var umuligt at anvende dem.

126 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at Kommissionen i 81. betragtning til den anfægtede afgørelse tog udgangspunkt i den sagkyndige rapport ved vurderingen af de omhandlede grunde samtidig med, at den anerkendte, at de ikke kunne anvendes til andre formål end minedrift. Denne vurdering skal lægges til grund, eftersom grundene udgør yderligere formueaktiver, som har en egenværdi, der kan fastslås.

127 Eftersom den sagkyndige rapport var baseret på oplysninger, som var fremlagt af Ellinikos Chrysos med henblik på vurderingen af minernes værdi, og derfor ikke udgjorde en egentlig uafhængig evaluering, har Kommissionen i øvrigt kontrolleret den omhandlede grunds værdi, således som angivet i rapporten svarende til en værdi af 6 mio. EUR ved navnlig at kontrollere den pris, som TVX Hellas betalte for grunden i 1995, og ved at tilpasse denne pris i overensstemmelse med det generelle indeks for industriproduktionspriser for periode fra 1995 til 2003 (jf. 84.-86. betragtning til den anfægtede afgørelse).

128 Ved brug af denne metode nåede Kommissionen frem til en værdi af 3,5 mio. EUR for de grunde, som TVX Hellas købte i 1995, og 1,1 mio. EUR for de 70 andre grunde, som nævnte selskab købte efter 1995. Sidstnævntes værdi var baseret på selskabets regnskaber, og Kommissionen har anset den deri angivne pris for at være markedsorienteret, eftersom den blev fastsat af markedet (jf. 88. betragtning til den anfægtede afgørelse). Dette beløb på 4,6 mio. EUR er blevet tilpasset i overensstemmelse med det generelle græske indeks for industriproduktionspriser for perioderne 1995-2003 og 1998-2003, hvilket førte til et tal på 5,9 mio. EUR. Kommissionen kom således frem til et beløb, som ligger tæt op ad den værdi, der er angivet i vurderingsrapporten, og den anså den således for at afspejle markedsværdien i december 2003 (jf. 89. og 90. betragtning til den anfægtede afgørelse).

129 For det første accepterede de græske myndigheder under den administrative procedure selv, at der kan tages hensyn til den værdi af grundene, der blev fastlagt i forbindelse med den offentlige udbudsprocedure i 1995 (jf. 87. betragtning til den anfægtede afgørelse).

130 Denne fremgangsmåde er desuden i overensstemmelse med retspraksis, som anerkender, at omkostningerne i forbindelse med køb kan udgøre en sekundær eller indirekte indikation af grundens værdi (dom af 10.4.2003, Scott mod Kommissionen, T-366/00, Sml., EU:T:2003:113, præmis 106, som ikke er underkendt på dette punkt). I det foreliggende tilfælde anvendte Kommissionen den pris, som TVX Hellas betalte på tidspunktet for købet af grundene i 1995 med henblik på at undersøge og bekræfte den værdi af dem, som er anslået i den sagkyndige rapport således som anført i 86. betragtning til den anfægtede afgørelse.

131 Den kritik, der er rettet mod Kommissionen for dens anvendelse af det generelle indeks for industriproduktionspriser med henblik på at tilpasse værdien af den omhandlede grund til inflationen i 2003, for så vidt som indekset finder anvendelse på industriprodukter og ikke på grunde, hvorpå disse produkter fremstilles, forekommer ikke at være overbevisende. For det første påhviler det nemlig Kommissionen at fastsætte værdien af disse grunde på tidspunktet for det omtvistede salg i 2003 og ikke i 1995, og for det andet, for så vidt som der ikke fandtes et prisindeks for industrigrunde, tilkommer det Kommissionen at anvende enten prisindekset for erhvervsejendomme eller det generelle indeks for industriproduktionspriser, som også blev anvendt i det foreliggende tilfælde. Det skal desuden bemærkes, at dette valg først og fremmest var til fordel for sagsøgerne, eftersom det resulterede i en lavere pris end den, som anvendelsen af prisindekset for erhvervsejendomme ville have ført til. Under disse omstændigheder kunne Kommissionen således uden at anlægge et åbenbart urigtigt skøn anvende det generelle indeks for industriproduktionspriser. Det må derfor fastslås, at

Kommissionen i det foreliggende tilfælde opgav en værdi af grundene, som tilstrækkeligt præcist svarede til grundenes værdi i december 2003, således som krævet i henhold til relevante retspraksis (dom Scott mod Kommissionen, nævnt i præmis 130 ovenfor, EU:T:2003:113, præmis 100).

132 Henset til det ovenstående skal sagsøgerens klagepunkt vedrørende beregningen af de omhandlede grundes værdi forkastes.

133 Hvad for det tredje angår de omhandlede mineralreservers værdi skal det bemærkes, at den græske stat med den omtvistede kontrakt overdrog dels guldreserver, dels forekomster af andre mineralkoncentrater (bly og zink) til Ellinikos Chrysos.

134 Hvad angår guldreserverne har Kommissionen i den anfægtede afgørelse anerkendt, at prisen for guldreserverne var negativ på salgstidspunktet for den omtvistede kontrakt, når man tager ovennævnte priser og omkostninger i betragtning, henset til de relativt lave guldpriser og de i den anfægtede afgørelses punkt 92 beregnede omkostninger til forarbejdning af guldkoncentrater. Kommissionen har endvidere understreget, at den sagkyndige rapport ikke angiver værdien af guldmineralreserverne. Kommissionen konkluderede derfor, at værdien af disse reserver ikke kan beregnes (jf. 93. betragtning til den anfægtede afgørelse).

135 Hvad angår guldreserverne har Kommissionen nemlig fastslået, at en fornuftig investor ikke ville udvinde dem med henblik på undgå tab, og derfor er deres værdi ikke negativ, men lig nul. Den Hellenske Republik har imidlertid bemærket, at guldreserverne indeholder næsten 10% arsen, og hvis de ikke kan udnyttes erhvervsmæssig, skal de klassificeres som farligt affald, der skal behandles og håndteres i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/21/EF af 15. marts 2006 om håndtering af affald fra udvindingsindustrien (EUT L 102, s. 15). Kommissionen har imidlertid med rette anført, at miljøomkostningerne allerede var blevet taget i betragtning ved beregningen af minernes pris, og at de derfor ikke skulle fratrækkes igen i forbindelse med vurderingen af disse reserver.

136 Hvad angår de andre mineralkoncentrater i de overdragne forekomster tog Kommissionen udgangspunkt i den sagkyndige rapports skøn over værdien af de eksisterende koncentrater af bly og zink pr. 30. juni 2004, der er beregnet efter standardmetoden for beregningen af betalinger for metal, som giver nettosmelterafkastet (jf. 95. og 96. betragtning til den anfægtede afgørelse). Den gangede dernæst mængden af mineraler (som meddelt af Ellinikos Chrysos) i december 2003 med metalprisen, således som angivet i noteringerne på metalbørsen, hvilket beløb sig til en værdi af 3 mio. EUR. Kommissionen har desuden præciseret, at eftersom Ellinikos Chrysos solgte forekomsterne i december 2004, dvs. efter udarbejdelsen af rapporten, blev der ikke foretaget andre salg samtidig med det omtvistede salg, som ville kunne have været taget i betragtning med henblik på en komparativ analyse. Kommissionens beregning er således ikke behæftet med en åbenbar fejl.

137 Den Hellenske Republiks argument om, at der på tidspunktet for salget til Ellinikos Chryso var færre mineraler i de overdragne aflejringer end estimeret i den sagkyndige rapport, skal forkastes, eftersom Kommissionen ikke havde kendskab hertil under den administrative procedure. Det fremgår nemlig af fast retspraksis, at retmæssigheden af en afgørelse vedrørende statsstøtte skal vurderes i forhold til de oplysninger, som Kommissionen rådede over på det tidspunkt, da den traf den (jf. dom af 20.3.2013, Rousse Industry mod Kommissionen, T-489/11, EU:T:2013:144, præmis 33 og den deri nævnte retspraksis), og at en sagsøger ikke kan gøre omstændigheder gældende for Retten, som ikke er blevet frembragt under den administrative procedure efter artikel 108 TEUF. Kommissionen kan heller ikke kritiseres for, at den ikke har taget eventuelle faktiske eller retlige momenter i betragtning, som kunne have været fremlagt for den under den administrative procedure, men som ikke er blevet det, da Kommissionen ikke er forpligtet til af egen drift at undersøge og forestille sig, hvilke forhold der kunne være blevet forelagt for den (jf. i denne retning dom af 27.9.2012, Wam Industriale mod Kommissionen, T-303/10, EU:T:2012:505, præmis 119 og den deri nævnte retspraksis).

138 Dette klagepunkt skal følgelig forkastes, for så vidt som det henviser til en fejl ved beregningen af værdien af andre koncentrater af mineraler i de overdragne forekomster.

139 I lyset af samtlige de foranstående betragtninger skal det første anbringendes andet led vedrørende den første støtteforanstaltning forkastes i sin helhed, da Retten ikke har konstateret noget åbenbart urigtigt skøn i forbindelse med anvendelsen af kriteriet om den private investor eller nogen fejl ved anvendelsen af artikel 107, stk. 1, TEUF, nogen faktisk vildfarelse eller nogen regnefejl.

– Om første led vedrørende fejlagtig anvendelse af betingelsen om anvendelse af statsmidler

140 Sagsøgerne har i det væsentlige gjort gældende, at idet Kommissionen i 106. betragtning til den anfægtede afgørelse fastslog, at Den Hellenske Republik var sælger og ikke blot en mellemmand, som handlede i offentlighedens interesse, anlagde den en urigtig vurdering af de faktiske omstændigheder, og fastslog dermed fejlagtigt, at kriteriet om statsmidler var opfyldt. For det første bestod transaktionen nemlig i virkeligheden af »spejlkontrakter«, »en række på hinanden følgende kontrakter« eller »back to back« kontrakter mellem private virksomheder, og den græske stat havde dermed alene haft en rolle som mellemmand med henblik på at finde en køber og at sikre minernes fortsatte drift på en måde, der kunne forenes med en vedvarende miljøbeskyttelse og beskæftigelse i regionen.

141 For det andet udgør de midler, som blev anvendt ved betalingen af det omtvistede salg af Kassandra-minerne, og som i henhold til artikel 2 i den omtvistede kontrakt blev direkte overført til TVX Hellas, ikke et direkte tab af statsmidler, der kan tilregnes den græske stat, eftersom der hverken direkte eller indirekte er overført statsmidler i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i den relevante retspraksis.

142 Ifølge Den Græske Republik er rollen som mellemmand i den omtvistede transaktion desuden bekræftet ved den holdning, der i denne henseende blev givet udtryk for af afdelingen for »lovgivning om offentlige indkøb« i direktoratet for »Udbud« ved generaldirektoratet »Det indre marked og tjenesteydelser« i en skrivelse, som den 21. september 2009 blev sendt til den græske statssekretær for landdistriktsudvikling og fødevarer som svar på dennes spørgsmål om, hvorvidt den omtvistede kontrakt faldt ind under anvendelsesområdet for reglerne om offentlige kontrakter. Denne holdning bekræftede ligeledes den omstændighed, at EU-retten ikke indeholder nogen forpligtelse til at foretage et udbud ved salget af minerne.

143 Ellinikos Chrysos har tilføjet, at den omstændighed, at de omhandlede aktiver eller beløbet på 11 mio. EUR aldrig er blevet opført på den græske stats budget, bevirker, at det i henhold til græsk ret er umuligt at gennemføre den tilbagesøgning af støtten, som kræves i henhold til den anfægtede afgørelse. Den græske stat ville nemlig skulle vedtage en ny særlig lovgivning med henblik på at opfylde forpligtelsen til tilbagesøgning.

144 Hvis salgsprisen for Kassandra-minerne skal kvalificeres som statsstøtte, er det ifølge Den Hellenske Republik ikke tilstrækkeligt, at nævnte pris er lavere end markedsprisen, at den græske stat i en virtuel periode har erhvervet ejendomsretten til TVX Hellas' aktiver, inden de blev overført til køberen Ellinikos Chrysos, og at den græske stat har kontrolleret alle disse transaktioner og ratificeret dem ved lov.

145 Kommissionen har bestridt sagsøgernes argumenter.

146 Hvad angår betingelsen om anvendelse af statsmidler og dermed om, at den omhandlede foranstaltning kan tilregnes staten, fremgår det af Domstolens praksis, at betingelsen for at anse fordele for støtte ifølge artikel [107], stk. 1, [TEUF] for det første er, at disse ydes direkte eller indirekte ved hjælp af statsmidler (jf. dom af 16.5.2002, Frankrig mod Kommissionen, C-482/99, Sml., EU:C:2002:294, præmis 24 og den deri nævnte retspraksis).

147 For det andet skal fordelen hidrøre fra en overførsel af statsmidler. Det følger nemlig af fast retspraksis, at kun de fordele, som direkte eller indirekte ydes ved hjælp af statsmidler eller udgør en ekstra byrde for staten, skal betragtes som støtte i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 107, stk. 1, TEUF (jf. dom af 19.3.2013, Bouygues og Bouygues Télécom mod Kommissionen m.fl. og Kommissionen mod Frankrig m.fl., C-399/10 P og C-401/10 P, Sml., EU:C:2013:175, præmis 99 og den deri nævnte retspraksis). Disse to betingelser er separate og kumulative (dom af 5.4.2006, Deutsche Bahn mod Kommissionen, T-351/02, Sml., EU:T:2006:104, præmis 103).

148 I denne forbindelse er det ikke nødvendigt i alle tilfælde at godtgøre, at der har fundet en overførsel af statsmidler sted, for at den fordel, som er ydet en eller flere virksomheder, kan anses for en statsstøtte i artikel 107, stk. 1, TEUF's forstand. Som statsstøtte betragtes således navnlig indgreb, der under forskellige former letter de byrder, som normalt belaster en virksomheds budget, og derved, uden at være tilskud i ordets egentlige forstand, er af samme art og har tilsvarende virkninger (jf. dom Bouygues og Bouygues Télécom mod Kommissionen m.fl. og Kommissionen mod Frankrig m.fl., nævnt i præmis 147 ovenfor, EU:C:2013:175, præmis 100 og 101 og den deri nævnte retspraksis).

149 Det følger nemlig af fast retspraksis, at statslige indgreb i artikel 107, stk. 1, TEUF defineres i kraft af deres virkninger (jf. dom af 5.6.2012, Kommissionen mod EDF, C-124/10 P, Sml., EU:C:2012:318, præmis 77 og den deri nævnte retspraksis, og dom Bouygues og Bouygues Télécom mod Kommissionen m.fl. og Kommissionen mod Frankrig m.fl., nævnt i præmis 147 ovenfor, EU:C:2013:175, præmis 102).

150 Et statsligt indgreb kan således både stille de virksomheder, som det finder anvendelse på, i en bedre situation end andre og skabe en tilstrækkeligt konkret risiko for, at der i fremtiden vil opstå en ekstra byrde for staten, som kan belaste statsmidlerne (jf. dom Bouygues og Bouygues Télécom mod Kommissionen m.fl. og Kommissionen mod Frankrig m.fl., nævnt i præmis 147 ovenfor, EU:C:2013:175, præmis 106 og den deri nævnte retspraksis).

151 Domstolen har endvidere præciseret, at fordele, der er tillagt i form af en statsgaranti, kan indebære en ekstra byrde for staten (dom af 1.12.1998, Ecotrade, C-200/97, Sml., EU:C:1998:579, præmis 43, og af 8.12.2011, Residex Capital IV, C-275/10, Sml., EU:C:2011:814, præmis 39-42, samt dom Bouygues og Bouygues Télécom mod Kommissionen m.fl. og Kommissionen mod Frankrig m.fl., nævnt i præmis 147 ovenfor, EU:C:2013:175, præmis 107).

152 Det fremgår i øvrigt af Domstolens praksis, at når den ændring af markedsbetingelserne, som i økonomisk henseende fremkalder en fordel, der indirekte tillægges bestemte virksomheder, er resultatet af mistede indtægter for det offentlige, kan end ikke det mellemled, som investorernes selvstændige beslutning udgør, medføre, at den forbindelse, der består mellem det nævnte indtægtstab og den fordel, som de berørte virksomheder opnår, ophæves (dom Bouygues og Bouygues Télécom mod Kommissionen m.fl. og Kommissionen mod Frankrig m.fl., nævnt i præmis 147 ovenfor, EU:C:2013:175, præmis 108).

153 Derfor skal Kommissionen for at kunne fastslå forekomsten af statsstøtte føre bevis for en tilstrækkeligt direkte forbindelse mellem på den ene side den fordel, som støttemodtageren er tillagt, og på den anden side en formindskelse af statsbudgettet eller en tilstrækkeligt konkret økonomisk risiko for en belastning af dette budget (dom Bouygues og Bouygues Télécom mod Kommissionen m.fl. og Kommissionen mod Frankrig m.fl., nævnt i præmis 147 ovenfor, EU:C:2013:175, præmis 109).

154 Det er i det foreliggende tilfælde ubestridt, at den omtvistede kontrakt, som indebærer en fordel for Ellinikos Chrysos, blev indgået mellem sidstnævnte og den græske stat. Med denne kontrakt har den græske stat i egenskab af sælger påtaget sig en række forpligtelser og indrømmet en række rettigheder over for den anden kontraherende part, nemlig sådanne forpligtelser, som følger af kontraktens artikel 1.3, 3.3 og 4. Det må derfor fastslås, at den fordel, som følger af denne kontrakt, og som den græske stat har tilskyndet samt er underskriver af og garant for, kan tilregnes denne.

155 Hvad angår den omstændighed, at fordelen tildeles direkte eller indirekte i form af offentlige midler, skal det for det første bemærkes, den omtvistede kontrakt, dvs. salget af Kassandra-minerne til Ellinikos Chrysos til en lavere pris end markedsprisen, indebærer lavere statsindtægter til den græske stat i forhold til, hvad den ville kunne have opnået, hvilket dermed indebærer mistede indtægter. Dette indebærer i sig selv en fordel for det selskab, som erhverver aktiverne, og en byrde, som vil kunne belaste statens ressourcer. Med de forpligtelser, som er påtaget i henhold til artikel 1.3, 3.3 og 4 i den omtvistede kontrakt, hvilke er bekræftet i artikel 52 og 53 i den græske lov nr. 3220/2004, har den græske stat for det andet udsat sit budget for en risiko for, at der påløber byrder i forbindelse med de foranstaltninger, som eventuelt skal iværksættes med henblik på at overholde gældende lovregler i stedet for køberen. Disser garantier, som den græske stat har givet, kan medføre en tilstrækkelig konkret risiko for en ekstra byrde for staten i den forstand som omhandlet i den retspraksis, der er henvist til i præmis 151 og 153.

156 Kommissionen begik således ikke en fejl, idet den i 105.-107. betragtning til den anfægtede afgørelse fastslog, at kriteriet om overførsel af statsmidler var opfyldt.

157 Denne konklusion drages ikke i tvivl af sagsøgernes øvrige argumenter.

158 Hvad for det første angår sagsøgernes argument om, at der er tale om én enkelt transaktion, som består af »back to back« kontrakter mellem private parter, bemærkes herved dels, at ordlyden af den omtvistede kontrakt og den udenretlige aftale udtrykkeligt henviser til den græske stats erhvervelse af de omhandlede aktiver [jf. punkt II, litra a) og e), i den udenretlige aftale og den omtvistede kontrakts præambel, afsnit 3, litra a), og artikel 1]. Den græske stat har nemlig nødvendigvis erhvervet disse aktiver for dernæst at overdrage dem til Ellinikos Chrysos' ejendom. Den manglende optagelse i tingbogen af disse aktiver i den græske stats navn, således som påberåbt af Ellinikos Chrysos med henblik på at bevise, at denne ejendom ikke er overgået til den græske stat, var udtrykkeligt fastsat i artikel 51, stk. 2, litra a), i lov nr. 3220/2004, der udgør en fravigelse af de bestemmelser, der almindeligvis finder anvendelse. En sådan særlig lovbestemmelse havde imidlertid ikke til formål at forhindre, at ejendommen overgik til den græske stat. Hvis denne stat ikke havde været ejer af disse aktiver, havde den nemlig ikke kunne overdrage dem til Ellinikos Chrysos.

159 For det andet skal Den Hellenske Republiks argument om, at der ikke foreligger nogen direkte overførsel af statsmidler, ligeledes forkastes, for så vidt som det er baseret på en ufuldstændig og forkert fortolkning af retspraksis. Som anført i præmis 147-149 ovenfor, er det ikke nødvendigt, at en direkte overførsel af midler har fundet sted.

160 Endelig skal Ellinikos Chrysos' argument om, at det vil være umuligt at tilbagesøge støtten, eftersom den græske skal vedtage en ny specifik lovgivning med henblik herpå, da de omhandlede aktiver eller beløbet på 11 mio. EUR aldrig er blevet opført i statsbudgettet, forkastes. Det følger nemlig af fast retspraksis, at den eneste indsigelse, som kan gøres gældende af en medlemsstat, til hvilken en tilbagesøgningsafgørelse er rettet, med henblik på at begrunde, hvorfor en støtte, der er erklæret for uforenelig med det indre marked, ikke er tilbagesøgt, er indsigelsen om, at det er absolut umuligt at gennemføre afgørelsen om tilbagesøgning (jf. i denne retning dom af 12.5.2005, Kommissionen mod Grækenland, C-415/03, Sml., EU:C:2005:287, præmis 35 og den deri nævnte retspraksis). Den omstændighed, at det eventuelt er nødvendigt at vedtage en særlig lovgivning med henblik herpå, udgør imidlertid ikke en sådan absolut umulighed, men er nærmere omfattet af den pågældende

medlemsstats forpligtelse til at samarbejde efter bedste evne med henblik på at overvinde sådanne vanskeligheder, idet traktatens bestemmelser fuldt ud skal overholdes (jf. i denne retning dom Kommissionen mod Grækenland, C-415/03, EU:C:2005:287, præmis 42).

161 Henset til det ovenstående må det første anbringendes første led vedrørende den første støtteforanstaltning forkastes som ugrundet.

– Om tredje led vedrørende en fejl ved vurderingen af betingelsen om, at der skal foreligge en fordrejning af konkurrencevilkårene og påvirkning af samhandelen mellem medlemsstaterne (sag T-233/11)

162 Den Hellenske Republik har for det første gjort gældende, at der er sket en tilsidesættelse af reglerne for definitionen af et relevant marked i konkurrenceretten, for så vidt som Kommissionen lod metal indeholdt i aflejringer være omfattet. Ifølge Den Hellenske Republik var Stratoni-minen på tidspunktet for det omtvistede salg den eneste af de omhandlede miner, som var i drift, og den fremstillede kun bly og zink, hvorfor det omhandlede salg alene vedrørte markedet for disse mineraler.

163 Den Hellenske Republik har for det andet anfægtet Kommissionens konklusion i 110. betragtning til den anfægtede afgørelse om, at der foregår zink-, kobber-, bly-, guld- og sølvminedrift i elleve medlemsstater ud over Grækenland, og at disse metaller er genstand for samhandel i hele Unionen. Denne konstatering kan nemlig alene anses for at henvise til markedet for metal, som ikke er det korrekte relevante marked. De konkurrerende producenter af bly og zink (det korrekte relevante marked) er derimod etableret i seks og fem af de elleve medlemsstater, som er nævnt af Kommissionen, således som angivet i en rapport med titlen »Olympias Marketing Study«. Ellinikos Chrysos' indflydelse på konkurrencen er desuden ubetydelig, for så vidt som dets produktion i årene efter det omtvistede salg alene udgjorde 0,2% af zinkdriften og 0,9% af blydriften på det europæiske marked. Endelig har det omtvistede salg været medvirkende til en forøgelse af mineralproduktionen i Unionen. Disse mineraler udgør kun henholdsvis 34% og 54% af det materiale, som kan gøres til genstand for minedrift i Unionen, idet underskuddet bliver dækket via import fra lande uden for Unionen. Salget har dermed styrket og ikke fordrejet de europæiske virksomheders konkurrenceevne.

164 Kommissionen har bestridt Den Hellenske Republiks argumenter.

165 Indledningsvis bemærkes, at det følger af fast retspraksis, at på statsstøtteområdet er de to betingelser for at bringe artikel 107, stk. 1, TEUF i anvendelse, vedrørende henholdsvis påvirkningen af samhandelen mellem medlemsstaterne og fordrejning af konkurrencen som hovedregel uløseligt forbundet. Særligt når en finansiel støtte, der er ydet af en medlemsstat, styrker en virksomheds stilling i forhold til andre virksomheder, som den konkurrerer med i samhandelen inden for Fællesskabet, må det antages, at denne samhandel påvirkes af støtten (jf. i denne retning dom af 30.4.2009, Kommissionen mod Italien og Wam, C-494/06 P, EU:C:2009:272, præmis 52 og den deri nævnte retspraksis).

166 Som led i sin vurdering af betingelserne for anvendelse af artikel 107, stk. 1, TEUF skal Kommissionen ikke godtgøre, at støtten reelt påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne og faktisk fordrejer konkurrencen, men alene undersøge, om denne støtte kan påvirke denne samhandel og fordreje konkurrencen (dom af 29.4.2004, Italien mod Kommissionen, C-372/97, Sml., EU:C:2004:234, præmis 44, og af 15.12.2005, Unicredito Italiano, C-148/04, Sml., EU:C:2005:774, præmis 54).

167 En støttes uforenelighed med fællesmarkedet skal endeligt fastslås, så snart den har eller kan påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne og forvrider eller kan forvride konkurrencen i denne samhandel (dom Unicredito Italiano, nævnt i præmis 166 ovenfor, EU:C:2005:774, præmis 55).

168 I det foreliggende tilfælde angav Kommissionen i 110. betragtning til den anfægtede afgørelse, at Ellinikos Chrysos er aktiv i en sektor, nemlig sektoren for zink-, kobber-, bly-, guld- og sølvminedrift, hvis produkter i vid udstrækning handles på det indre marked, at denne drift udføres i 11 medlemsstater, at støtten gav selskabet en fordel i forhold til dets konkurrenter, og, som konklusion, at der foreligger en konkurrencefordrejning og påvirkning af samhandelen mellem medlemsstaterne.

169 Den Hellenske Republiks argumenter, som tilsigter at anfægte Kommissionens definition af et relevant marked, gør det ikke muligt at anfægte rigtigheden af denne konklusion. Det er nemlig tilstrækkeligt, at Kommissionen godtgør, at den omtvistede støtte kan påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne og fordreje eller true med at fordreje konkurrencen, og det er ikke nødvendigt at afgrænse det pågældende marked (jf. dom af 15.6.2010, Mediaset mod Kommissionen, T-177/07, Sml., EU:T:2010:233, præmis 146 og den deri nævnte retspraksis).

170 Den Hellenske Republiks argument, hvormed det påstås, at den første støtteforanstaltning er konkurrencefremmende, henset til manglen på råstoffer på det europæiske marked, skal forkastes som irrelevant. Selv om dette antages at være korrekt, kan dette element ikke modvirke risikoen for en fordrejning af konkurrencen som følge af den styrkelse af Ellinikos Chrysos' markedsposition, som vedtagelsen af denne foranstaltning medfører, eftersom Kommissionen som anført i denne doms præmis 166 og 167 ikke er forpligtet til at godtgøre, at støtten reelt påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne og faktisk fordrejer konkurrencen.

171 Selv om mineralproduktionen er nedsat på det europæiske marked, nyder Ellinikos Chrysos under alle omstændigheder en fordel i forhold til andre mineselskaber, eftersom det konkurrerer med andre mineselskaber på det indre marked uden at skulle importere disse mineraler.

172 Henset til det ovenstående skal det første anbringendes tredje led vedrørende den første støtteforanstaltning forkastes som ubegrundet.

Om den anden støtteforanstaltning

– Om første led vedrørende en fejl ved vurderingen af betingelsen om, at der skal foreligge en fordel (sagerne T-233/11 og T-262/11)

173 Sagsøgerne har gjort gældende, at afgiftsfritagelsen for det omtvistede salg var lavere end de minimis-tærsklerne for statsstøtte. I denne henseende blev ejerskifteafgiften for det første fejlagtigt beregnet på baggrund af den omhandlede grunds værdi, dvs. på baggrund af 6 mio. EUR, hvilket beløb er angivet vilkårligt af European Goldfields. For det andet blev skatten på fortjeneste ved afhændelse af minerettighederne beregnet på et fejlagtigt grundlag, nemlig den samlede værdi af Kassandra-minerne, i stedet for blot værdien af minerettighederne, hvilket er i strid med artikel 173, stk. 1, i den græske minelov, som udelukker, at værdien af minerne kan anvendes som beregningsgrundlag for denne skat.

174 Ellinikos Chrysos har tilføjet, at ejerskifteafgiften ikke var skyldig, henset til den foreløbige karakter af den omtvistede kontrakt, idet dens artikel 3 og 4 fastsætter en forpligtelse over for køberen til at udarbejde en forretningsplan, hvilken plan endnu ikke er blevet fremlagt.

175 Kommissionen afviser disse argumenter.

176 Det skal indledningsvis bemærkes, at det følger af fast retspraksis, at en foranstaltning, hvorved offentlige myndigheder indrømmer visse virksomheder en afgiftsfritagelse, der, selv om den ikke indebærer en overførsel af statslige midler, giver de fritagne virksomheder en gunstigere økonomisk stilling end andre afgiftspligtige, udgør statsstøtte som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF (dom af

15.3.1994, Banco Exterior de España, C-387/92, Sml., EU:C:1994:100, præmis 14, af 19.5.1999, Italien mod Kommissionen, C-6/97, Sml., EU:C:1999:251, præmis 16, og af 22.6.2006, Belgien og Forum 187 mod Kommissionen, C-182/03 og C-217/03, Sml., EU:C:2006:416, præmis 87).

177 I det foreliggende tilfælde fastslog Kommissionen i 118. betragtning til den anfægtede afgørelse, at der skulle opkræves to forskellige afgifter på det omtvistede salg, dvs. dels en afgift på overdragelsen af Kassandra-minerne, der i henhold til den græske minelov svarer til 5% af salgsprisen for minerne, dels en afgift på overdragelsen af de omhandlede grunde, der svarer til 7-9% af deres salgspris.

178 Hvad angår den anden afgift har sagsøgerne som angivet ovenfor i præmis 125-132 ikke godtgjort, at Kommissionen begik en fejl ved beregningen af de omhandlede grundes værdi. Afgiftsbeløbet, der er beregnet på dette grundlag, svarer til 0,54 mio. EUR (jf. 124. betragtning til den anfægtede afgørelse), og er dermed ikke forkert. Dette beløb overstiger dermed loftet på 100 000 EUR for de minimis-støtte, som er omhandlet i Kommissionens forordning (EF) nr. 69/2001 af 12. januar 2001 om anvendelse af EF-traktatens artikel 87 og 88 på de minimis-støtte (EFT L 10, s. 30), der var gældende på tidspunktet for det omtvistede salg. Heraf følger, at den anfægtede afgørelse ikke er behæftet med fejl med hensyn til, om salget kunne indeholde et støtteelement for så vidt angår afgiftsfritagelsen for overdragelsen af de nævnte grunde.

179 Denne konklusion anfægtes ikke af de argumenter, som er fremført af Den Hellenske Republik om, at det ikke var muligt at anvende de omhandlede grunde til andet end minedrift. Som anført i præmis 126 ovenfor skal disse grunde anses for at have en egenværdi ud over værdien af de omhandlede miner, og salget heraf er ikke fritaget for den omhandlede afgiftsforpligtelse.

180 Eftersom det i præmis 107-109 ovenfor blev fastslået, at Kommissionen ikke begik en fejl, idet den vurderede Kassandra-minernes værdi, må det ligeledes konkluderes, at beregningen af den skyldige afgift på overdragelsen af minerne, der ikke er blevet betalt af Ellinikos Chrysos i henhold til artikel 5, tredje afsnit, og artikel 9, stk. 5, i den omtvistede kontrakt, heller ikke er forkert.

181 En sådan fritagelse efter en lovbestemmelse, nærmere bestemt artikel 52 i den græske lov nr. 3220/2004 om stadfæstelse af den omtvistede kontrakt, udgør en foranstaltning, der kan tilregnes staten, og som indebærer en fordel for køberen af de aktiver, der er genstand for det omtvistede salg, og et tab af midler på statsbudgettet.

182 For så vidt som Den Hellenske Republik har gjort gældende, at det alene er »overdragelsen af minerettighederne«, der pålægges en afgift i henhold til den græske minelovgivning (artikel 173, stk. 1, i den græske minelov), skal dette argument afvises i henhold til den retspraksis, hvortil der er henvist i præmis 137 ovenfor.

183 Ellinikos Chrysos' argument om, at ejerskifteafgiften ikke skulle betales, henset til den foreløbige karakter af den omtvistede kontrakt, skal ligeledes forkastes. For det første fremgår det nemlig ikke af nogen bestemmelse i den omtvistede kontrakt, at den var foreløbig eller ikke endelig. For det andet fastsætter de af Ellinikos Chrysos påberåbte bestemmelser (kontraktens artikel 3 og 4) alene klausuler om ophævelse af kontrakten, hvormed dens virkninger bringes til ophør, men som ikke forhindrer en indgåelse af kontrakten. For det tredje bestemmer kontrakten tydeligt i artikel 9, at den træder i kraft fra tidspunktet for offentliggørelsen af loven om dens stadfæstelse i Den Hellenske Republiks officielle tidende.

184 På baggrund af det anførte skal det første anbringendes første led ligeledes forkastes for så vidt angår den anden støtteforanstaltning.

– Om andet led vedrørende en fejl ved vurderingen af betingelsen om, at der skal foreligge en fordrejning af konkurrencen og en indvirkning på samhandelen mellem medlemsstaterne (sag T-233/11)

185 Den Hellenske Republik har bestridt, at der foreligger en risiko for fordrejning af konkurrencen for så vidt angår den anden støtteforanstaltning, idet den nærmere bestemt har henvist til de argumenter, der er blevet fremført i forbindelse med det andet anbringendes tredje led vedrørende den første støtteforanstaltning.

186 Eftersom den anden støtteforanstaltning er accessorisk i forhold til den første støtteforanstaltning, og betingelsen om, at der skal foreligge en fordrejning af konkurrencevilkårene og påvirkning af samhandelen mellem medlemsstaterne, er opfyldt for så vidt angår den første støtteforanstaltning, skal denne betingelse ligeledes anses for opfyldt for så vidt angår den anden støtteforanstaltning af samme grunde som dem, der er givet som svar på de argumenter, der er fremført i det første anbringendes tredje led vedrørende den første støtteforanstaltning som omhandlet i præmis 165-172 ovenfor.

Det andet anbringende vedrørende en fejlagtig fortolkning og anvendelse af artikel 14, stk. 1, andet punktum, i forordning nr. 659/1999 og tilsidesættelse af proportionalitetsprincippet, princippet om loyalt samarbejde, retssikkerhedsprincippet og princippet om beskyttelse af den berettigede forventning (sag T-233/11)

187 Den Hellenske Republik har med henvisning til ordlyden af artikel 14, stk. 1, andet punktum, i forordning nr. 659/1999 og indholdet af Kommissionens meddelelse af 7. juni 2005 med overskriften »Handlingsplan på statsstøtteområdet – Mindre og bedre målrettet statsstøtte: en reformplan for 2005-2009« (KOM(2005) 107 endelig) anfægtet lovligheden af Kommissionens afgørelse om at kræve støtten tilbagebetalt med henvisning til, at meddelelsen overskrider grænserne for dens skøn og tilsidesætter proportionalitetsprincippet, princippet om loyalt samarbejde og princippet om beskyttelse af den berettigede forventning. Den Hellenske Republik har i denne forbindelse understreget, at kravet om tilbagesøgning af 15,34 mio. EUR indebærer en risiko for at suspendere direkte investeringer i Grækenland på 850 mio. EUR, hvorved den økonomiske vækst og konkurrencen begrænses i stedet for at blive styrket i en tid, hvor landet er i en alvorlig økonomisk krise. Kommissionen har dermed begået en fejl ved afvejningen af risikoen for en konkurrencefordrejning og den positive virkning af minedriften i de omhandlede miner, hvorved den har tilsidesat de ovenfor nævnte principper.

188 Kommissionen har bestridt disse argumenter.

189 Indledningsvis bemærkes, at artikel 14, stk. 1, i forordning nr. 659/1999 har følgende ordlyd:

»I negative beslutninger om ulovlig støtte bestemmer Kommissionen, at den pågældende medlemsstat skal træffe alle nødvendige foranstaltninger til at kræve støtten tilbagebetalt fra støttemodtageren […]. Kommissionen kræver ikke tilbagebetaling af støtten, hvis det vil være i modstrid med et generelt princip i fællesskabslovgivningen.«

190 Det skal desuden bemærkes, at ophævelsen af en ulovlig støtte gennem tilbagebetaling, er en følge af, at støtten er fundet ulovlig, da formålet med tilbagesøgning af ulovligt udbetalt støtte er at genoprette den oprindelige situation, hvilket medfører, at støttemodtageren mister den fordel, som han reelt er tildelt i forhold til sine konkurrenter. Ved denne tilbagebetaling mister støttemodtageren den fordel, der var opnået på markedet i forhold til konkurrenterne, og situationen forud for udbetalingen af støtten genoprettes (jf. i denne retning dom af 29.3.2012, Kommissionen mod Italien, C-243/10, Sml., EU:C:2012:182, præmis 35 og den deri nævnte retspraksis).

191 Det fremgår også af dette formål med tilbagebetalingen, at Kommissionen normalt ikke, bortset fra under usædvanlige omstændigheder, kan undlade at udøve den skønsbeføjelse, som tilkommer den, når Kommissionen anmoder medlemsstaten om at tilbagesøge den ulovligt ydede støtte, eftersom Kommissionen alene herved genopretter den oprindelige situation (dom af 9.9.2009, Diputación Foral de Álava m.fl. mod Kommissionen, T-227/01 – T-229/01, T-265/01, T-266/01 og T-270/01, Sml., EU:T:2009:315, præmis 373).

192 Hvad for det første angår påstanden om en tilsidesættelse af proportionalitetsprincippet kræver dette princip ganske vist, at EU-institutionernes retsakter ikke går ud over, hvad der er egnet til og nødvendigt for at opfylde det tilsigtede mål. Såfremt der er mulighed for at vælge mellem flere egnede foranstaltninger, skal den mindst bebyrdende foranstaltning vælges (dom Diputación Foral de Álava m.fl. mod Kommissionen, nævnt i præmis 191 ovenfor, EU:T:2009:315, præmis 374).

193 Imidlertid kan tilbagesøgning af en ulovligt udbetalt statsstøtte for herved at genoprette den oprindelige situation principielt ikke betragtes som en foranstaltning, der står i misforhold til formålene i traktatens bestemmelser om statsstøtte (jf. dom Diputación Foral de Álava m.fl. mod Kommissionen, nævnt i præmis 191 ovenfor, EU:T:2009:315, præmis 372).

194 I det foreliggende tilfælde må det fastslås, at Den Hellenske Republik alene henviste til proportionalitetsprincippet uden præcist at forklare, hvad tilsidesættelsen bestod i, selv om de i præmis 192 og 193 ovenfor nævnte principper kræver en særligt overbevisende argumentation. Klagepunktet skal således afvises i henhold til retspraksis, hvorefter artikel 44, stk. 1, litra c), i Rettens procesreglement af 2. maj 1991 kræver en »kort fremstilling af søgsmålsgrundene«, idet dette krav ligeledes gælder for så vidt angår klagepunkter, som er påberåbt til støtte for søgsmålsgrundene (jf. i denne retning dom af 25.10.2012, Arbos mod Kommissionen, T-161/06, EU:T:2012:573, præmis 22 og den deri nævnte retspraksis), og alene en påberåbelse af et EU-retligt princip uden en anførelse af de faktiske og retlige omstændigheder, som denne påstand er støttet på, opfylder ikke kravene i procesreglementets artikel 44, stk. 1, litra c) (jf. i denne retning dom af 2.9.2009, El Morabit mod Rådet, T-37/07 og T-323/07, EU:T:2009:296, præmis 27).

195 Hvad for det andet angår påstanden om en tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning gælder retten til at påberåbe sig princippet om beskyttelse af den berettigede forventning ifølge fast retspraksis for enhver retsundergiven med begrundede forventninger, som en af Den Europæiske Unions institutioner har skabt på baggrund af præcise løfter, som institutionen har afgivet (jf. dom af 21.7.2011, Alcoa Trasformazioni mod Kommissionen, C-194/09 P, Sml., EU:C:2011:497, præmis 71 og den deri nævnte retspraksis). Sådanne løfter skal, uanset under hvilken form de er afgivet, være præcise, ubetingede og samstemmende og stamme fra pålidelige og troværdige kilder. Derimod kan ingen påberåbe sig tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, såfremt administrationen ikke har afgivet præcise løfter (jf. dom af 14.2.2006, TEA-CEGOS m.fl. mod Kommissionen, T-376/05 og T-383/05, Sml., EU:T:2006:47, præmis 88 og den deri nævnte retspraksis).

196 Det følger af dette princip, som navnlig finder anvendelse som led i kontrollen med statsstøtte i henhold til artikel 14 i forordning nr. 659/1999, at beskyttelsen af støttemodtagerens berettigede forventning kan påberåbes på betingelse af, at støttemodtageren har modtaget et præcist løfte, som følger af en aktiv handling fra Kommissionens side, der kan give grundlag for at antage, at en foranstaltning ikke udgør statsstøtte i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 107, stk. 1, TEUF (dom af 30.11.2009, Frankrig mod Kommissionen, T-427/04 og T-17/05, Sml., EU:T:2009:474, præmis 261). Når Kommissionen ikke udtrykkeligt har taget stilling til en anmeldt foranstaltning, kan institutionens tavshed ikke på grundlag af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning hos den støttemodtagende virksomhed være til hinder for, at støtte kræves tilbagebetalt (jf. i denne retning dom af 11.11.2004, Demesa og Territorio Histórico de Álava mod Kommissionen, C-183/02 P og C-187/02 P, Sml., EU:C:2004:701, præmis 44).

197 Det bemærkes, at det ikke kan udelukkes, at en virksomhed, der har modtaget en ulovlig støtte, muligvis vil kunne henvise til ekstraordinære omstændigheder, der hos den retmæssigt har kunnet skabe en berettiget forventning om, at denne støtte var lovlig og på grundlag heraf undgå tilbagebetaling (jf. i denne retning dom af 15.9.1998, BFM og EFIM mod Kommissionen, T-126/96 og T-127/96, Sml., EU:T:1998:207, præmis 70, og af 5.8.2003, P & O European Ferries (Vizcaya) og Diputación Foral de Vizcaya mod Kommissionen, T-116/01 og T-118/01, Sml., EU:T:2003:217, præmis 201 og 204, samt dom Frankrig mod Kommissionen, nævnt i præmis 196 ovenfor, EU:T:2009:474, præmis 263).

198 Derimod kan en medlemsstat, hvis myndigheder har ydet støtte i strid med de i artikel 108 TEUF fastlagte procedureregler, ikke påberåbe sig beskyttelsen støttemodtagerens berettigede forventning og dermed unddrage sig sin forpligtelse til at træffe de foranstaltninger, der er nødvendige for at gennemføre en kommissionsafgørelse, hvorefter denne medlemsstat skal søge støtten tilbage. Dersom dette blev anerkendt, ville bestemmelserne i artikel 107 og 108 TEUF nemlig ikke kunne virke efter hensigten, idet de nationale myndigheder med udgangspunkt i deres egen ulovlige adfærd kunne ophæve den effektive gennemførelse af de afgørelser, Kommissionen har truffet i medfør af disse traktatbestemmelser (dom af 20.9.1990, Kommissionen mod Tyskland, C-5/89, Sml., EU:C:1990:320, præmis 17, og af 1.4.2004, Kommissionen mod Italien, C-99/02, Sml., EU:C:2004:207, præmis 20). Medlemsstaten kan heller ikke i samme øjemed påberåbe sig retssikkerhedsprincippet (dom af 14.9.1994, Spanien mod Kommissionen, C-278/92 – C-280/92, Sml., EU:C:1994:325, præmis 76).

199 Den Hellenske Republik kan således ikke påberåbe sig princippet om beskyttelse af den berettigede forventning med henblik på at forhindre en tilbagesøgning af støtten, når den har ydet støtten i strid med de i artikel 108 TEUF fastlagte procedureregler.

200 Hvad for det tredje angår påstanden om en tilsidesættelse af princippet om loyalt samarbejde fremgår det af artikel 4, stk. 3, TEU, at Unionen og medlemsstaterne i medfør af dette princip respekterer hinanden og bistår hinanden ved gennemførelsen af de opgaver, der følger af traktaterne.

201 Af dette princip er det blevet udledt, at den medlemsstat, som en afgørelse om tilbagesøgning af ulovlig støtte er rettet til, er forpligtet til at træffe alle fornødne foranstaltninger til sikring af afgørelsens gennemførelse med sigte på en faktisk tilbagesøgning af de skyldige beløb (jf. i denne retning dom af 29.3.2012, Kommissionen mod Italien, C-243/10, EU:C:2012:182, præmis 35 og den deri nævnte retspraksis). Dette princip kan imidlertid ikke påberåbes med henblik på at fritage en medlemsstat for tilbagesøgning af støtten.

202 Som anført i præmis 190 ovenfor er tilbagesøgningen af en ulovlig støtte en følge af, at støtten er fundet ulovlig, da formålet med tilbagesøgning af ulovligt udbetalt støtte er at genoprette den oprindelige situation. I henhold til artikel 14 i forordning nr. 659/1999 er Kommissionen i øvrigt forpligtet til at påbyde medlemsstaten at træffe alle nødvendige foranstaltninger til at kræve den ulovlige støtte tilbagebetalt, såfremt den er kendt uforenelig med det indre marked, medmindre tilbagebetalingen vil være i modstrid med et generelt princip i EU-retten. Inden for rammerne af forpligtelsen til loyalt samarbejde, der gensidigt forpligter Kommissionen og medlemsstaterne ved gennemførelsen af traktatens regler om statsstøtte, er den pågældende medlemsstat desuden forpligtet til at beregne det præcise støttebeløb, der skal tilbagesøges (jf. i denne retning dom af 16.7.2014, Grækenland mod Kommissionen, T-52/12, EU:T:2014:677, præmis 197 og den deri nævnte retspraksis).

203 Det må således fastslås, at Den Hellenske Republik ikke kan påberåbe sig princippet om loyalt samarbejde og dermed unddrage sig sin forpligtelse til at træffe de foranstaltninger, der er nødvendige for at gennemføre en kommissionsafgørelse, hvorefter denne medlemsstat skal søge støtten tilbage.

204 Den Hellenske Republik kan heller ikke henholde sig til Kommissionens dokument med overskriften »Handlingsplan på statsstøtteområdet – Mindre og bedre målrettet statsstøtte: en reformplan for 2005-2009« i forbindelse med dette anbringende. I denne henseende er det, således som Kommissionen korrekt har bemærket, tilstrækkeligt at konstateres, at dette dokument alene udgør en køreplan for udviklingen af dens politik på området for statsstøtte, der ikke binder Kommissionen ved anvendelsen af artikel 107 TEUF tillige med instrumenter, der specifikt gennemfører denne politik, såsom gruppefritagelsesforordningerne og forordningerne vedrørende støtte til små og mellemstore virksomheder, regional investeringsstøtte eller beskæftigelsesstøtte eller de retningslinjer og rammebestemmelser, som Kommissionen har vedtaget.

205 For så vidt som Den Hellenske Republik har påberåbt sig den omstændighed, at en eventuel tilbagesøgning af den ulovlige støtte ville indebære, at der ikke bliver foretaget direkte investeringer i landet, skal det bemærkes, at Kommissionen kunne have taget denne omstændighed – hvis den findes godtgjort – i betragtning ved vurderingen af, om støtten kan anses for forenelig med det indre marked i henhold til artikel 107, stk. 2 og 3, i TEUF eller retningslinjer for statsstøtte med regionalt sigte, støtte til miljøbeskyttelse eller beskæftigelsesstøtte. Den Hellenske Republik har imidlertid ikke gjort gældende, at Kommissionen har tilsidesat disse bestemmelser.

206 På baggrund heraf skal det andet anbringende, som Den Hellenske Republik har gjort gældende, forkastes.

Det tredje anbringende vedrørende en utilstrækkelig eller selvmodsigende begrundelse og tilsidesættelse af artikel 296 TEUF (sag T-233/11)

207 Den Hellenske Republik har på fire væsentlige punkter anfægtet begrundelsen i den anfægtede afgørelse.

208 Den Hellenske Republik er for det første af den opfattelse, at Kommissionen ikke gav en tilstrækkelig begrundelse for eksistensen af den første støtteforanstaltning i 105.-107. betragtning i den anfægtede afgørelse, for så vidt som den ikke har forklaret, i hvilken udstrækning de rent private midler, som Ellinikos Chrysos betalte direkte til TVX Hellas, udgør et direkte eller indirekte tab af græske statsmidler, der kan tilregnes sidstnævnte.

209 Den Hellenske Republik har for det andet gjort gældende, at Kommissionen ikke i tilstrækkelig grad i 117. og 123. betragtning til den anfægtede afgørelse begrundede eksistensen af den anden støtteforanstaltning, og hvorfor den fandt, at der skulle afkræves en afgift på såvel overdragelsen af Kassandra-minerne som på overdragelsen af de omhandlede grunde og ikke blot den førstnævnte afgift, hvorved den undlod at give udtryk for sin egen holdning i denne henseende.

210 Den Hellenske Republik har for det tredje gjort gældende, at Kommissionen ikke i 126. betragtning til den anfægtede afgørelse har angivet, hvorfor de minimis-reglen ikke fandt særskilt anvendelse på enhver af de støtteforanstaltninger, som var defineret af Kommissionen.

211 Den Hellenske Republik har for det fjerde kritiseret Kommissionen for at have foretaget en selvmodsigende og upræcis vurdering for så vidt angår skønnet over minernes værdi og den måde, hvorpå den selektivt tog hensyn til vurderingerne i den sagkyndige rapport, navnlig for så vidt angår:

— den negative værdi af Olympias-minen, idet den lagde sine egne vurderinger til grund, der var i strid med videnskaben og deontologien vedrørende muligheden for at drive minerne eller ej, afhængigt af om guldprisen er fordelagtig eller ej (69. betragtning til den anfægtede afgørelse)

— den manglende hensyntagen til omkostningerne til sikring af beskæftigelsen og miljøbeskyttelsen og til fortsat ikke at drive Stratoni-minen, hvilket adskiller sig fra, hvordan den forholdt sig til Olympias-minen, selv om disse to miner var ude af drift på tidspunktet for det omstridte salg (77. betragtning til den anfægtede afgørelse)

— hensyntagen til salgsprisen i 1995 ved beregningen af grundenes værdi, men ikke ved beregningen af den samlede pris for det omtvistede salg (54.-57., 86. og 87. betragtning til den anfægtede afgørelse)

— definitionen af det relevante marked og dets geografiske udstrækning, afhængigt af hvilke metaller og mineraler der rent faktisk fremstilles i minerne.

212 Kommissionen har bestridt Den Hellenske Republiks argumenter.

213 Det fremgår af fast retspraksis, at omfanget af begrundelsespligten som omhandlet i artikel 296 TEUF afhænger af karakteren af den pågældende retsakt og den sammenhæng, hvori den er vedtaget. Begrundelsen skal klart og utvetydigt angive de betragtninger, som den institution, der har udstedt den anfægtede retsakt, har lagt til grund, på en måde, der gør det muligt dels for Unionens retsinstanser at udøve deres prøvelsesret, dels for de berørte parter at få kendskab til grundlaget for den trufne foranstaltning med henblik på at forsvare deres rettigheder og på at kontrollere, om afgørelsen er korrekt. Det kræves ikke, at begrundelsen angiver alle de forskellige relevante faktiske og retlige forhold, da spørgsmålet, om en afgørelses begrundelse opfylder kravene efter artikel 296 TEUF, ikke blot skal vurderes i forhold til ordlyden, men ligeledes til den sammenhæng, hvori den indgår, samt under hensyn til alle de retsregler, som gælder på det pågældende område (dom af 2.4.1998, Kommissionen mod Sytraval og Brink's France, C-367/95 P, Sml., EU:C:1998:154, præmis 63, og af 30.11.2011, Sniace mod Kommissionen, T-238/09, Sml., EU:T:2011:705, præmis 37). Navnlig er Kommissionen ikke forpligtet til at tage stilling til alle de argumenter, som de interesserede har fremført for den under en procedure for kontrol af statsstøtte. Den behøver kun at redegøre for de faktiske omstændigheder og retlige betragtninger, der har været afgørende med henblik på afgørelsens opbygning (dom af 1.7.2008, Chronopost og La Poste mod UFEX m.fl., C-341/06 P og C-342/06 P, Sml., EU:C:2008:375, præmis 96, og af 3.3.2010, Freistaat Sachsen mod Kommissionen, T-102/07 og T-120/07, Sml., EU:T:2010:62, præmis 180).

214 Det skal desuden bemærkes, at begrundelsespligten udgør et væsentligt formkrav, som bør adskilles fra begrundelsens materielle indhold, der henhører under spørgsmålet om lovligheden af den anfægtede retsakt (jf. dom af 22.3.2001, C-17/99, Frankrig mod Kommissionen, Sml., EU:C:2001:178, præmis 35). Heraf følger, at for så vidt som sagsøgernes klagepunkter tilsigter at rejse tvivl om berettigelsen af den anfægtede afgørelse på disse punkter, som i øvrigt allerede er undersøgt i forbindelse med det første anbringende i nærværende sag, skal de anses for at være uden relevans i forbindelse med det foreliggende anbringende (jf. i denne retning dom af 12.12.2006, Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid et Federación Catalana de Estaciones de Servicio mod Kommissionen, T-95/03, Sml., EU:T:2006:385, præmis 107).

215 Idet Den Hellenske Republik har gjort gældende, at den 106. betragtning til den anfægtede afgørelse er utilstrækkeligt begrundet, har den således for det første til hensigt at anfægte rigtigheden af Kommissionens vurdering af betingelsen om, at der skal være tale om offentlige midler, og om, at en stat kan tilregnes en støtteforanstaltning. Som det fremgår af præmis 208 ovenfor, havde Den Hellenske Republik under alle omstændigheder mulighed for at gøre sig bekendt med begrundelsen for den trufne foranstaltning med henblik på at kunne varetage sine interesser og afgøre, om afgørelsen er lovlig, og, som det fremgår af præmis 146-156 ovenfor, kunne Retten efterprøve den anfægtede afgørelses lovlighed med hensyn til dette spørgsmål. I medfør af den retspraksis, der er omtalt i præmis 213 og 214 ovenfor, må det konkluderes, at den anfægtede afgørelse er tilstrækkeligt begrundet i denne henseende.

216 Hvad for det andet angår forekomsten af den anden støtteforanstaltning og Kommissionens begrundelse for, at der skulle betales en afgift på såvel overdragelsen af Kassandra-minerne som overdragelsen af grundene, skal det for det første bemærkes, at Kommissionen i tilstrækkelig grad angav, hvorfor den første afgift skulle betales, idet den henviste til den positive værdi af minerne på tidspunktet for det omtvistede salg.

217 Endvidere har Kommissionen anført i 123. betragtning til den anfægtede afgørelse, at Den Hellenske Republik erkender, at der faktisk opkræves en afgift på mellem 7% og 9% i forbindelse med alt salg af grunde, uanset om det drejer sig om salg af et selskabs eller privatpersoners aktiver. Kommissionen har i samme betragtning bemærket, at den modtog to forskellige breve om dette spørgsmål – et fra finansministeriet (som er ansvarligt for beskatningsspørgsmål) og et fra ministeriet for miljø, energi og klima (der er kompetent med hensyn til minespørgsmål) – der modsiger hinanden. Kommissionen har angivet, at den påpegede dette modsætningsforhold over for de græske myndigheder, men ikke modtog et brev med en endelig udtalelse. Kommissionen har således lagt de foreliggende oplysninger til grund, navnlig oplysningerne i oplysningsskrivelsen fra finansministeriet, der anerkender, at en sådan afgift finder anvendelse på det omtvistede salg.

218 Det fremgår af præmis 127 ovenfor, at Kommissionens ræsonnement, der favoriserer en afgiftssats frem for en anden, tydeligt fremgår af den anfægtede afgørelse, og den er dermed på ingen måde utilstrækkeligt begrundet.

219 Hvad for det det tredje angår anvendelsen af de minimis-reglen på en af de to støtteforanstaltninger har Den Hellenske Republik reelt til hensigt at anfægte den anfægtede afgørelses begrundelse i denne henseende, hvilken begrundelse allerede er blevet analyseret i præmis 178 ovenfor. Som led i nærværende anbringende skal de af Den Hellenske Republiks argumenter, som henviser hertil, dermed forkastes.

220 Hvad for det fjerde angår de påståede modstridende og upræcise bedømmelser vedrørende vurderingen af minernes værdi og den påståede selektive hensyntagen til ansættelserne i den sagkyndige rapport, er Den Hellenske Republiks argument irrelevant i forbindelse med analysen af dette anbringende, for så vidt som den har til formål at rejse tvivl om, hvorvidt Kommissionens vurdering er velbegrundet. Ikke alene har Den Hellenske Republik haft mulighed for at fremføre sine synspunkter, men Retten har også haft mulighed for at udøve sin legalitetskontrol, således som det fremgår af præmis 105-109 ovenfor. Det må således konkluderes, at 75. og 76. betragtning til den anfægtede afgørelse er tilstrækkeligt begrundede.

221 Hvad angår den påståede manglende hensyntagen i den anfægtede afgørelse til omkostningerne til vedligeholdelse af Stratoni-minen er Den Hellenske Republiks argument sammenfaldende med dens anfægtelser af rigtigheden af beregningen af Kassandra-minernes værdi, som bl.a. er analyseret i præmis 100 og 102 ovenfor, og det skal dermed forkastes som irrelevant inden for rammerne af nærværende anbringende.

222 Hvad angår den omstændighed, at der er taget hensyn til salgsprisen fra 1995 ved beregningen af de omhandlede grunde snarere end den samlede pris for Kassandra-minerne, må det konstateres, at formålet med et sådant argument reelt er at anfægte rigtigheden af Kommissionens vurdering, vedrørende hvilken der skal henvises til præmis 90-109 og 116-130 ovenfor, og det er dermed irrelevant i forbindelse med det foreliggende anbringende.

223 Hvad angår kriteriet om en påvirkning af konkurrencen og samhandelen mellem medlemsstaterne har Domstolen præciseret, at det selv i de tilfælde, hvor det fremgår af de omstændigheder, hvorunder støtten blev ydet, at den kan påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne og fordreje eller true med at fordreje konkurrencevilkårene, i det mindste påhviler Kommissionen at angive disse

omstændigheder i afgørelsens begrundelse (dom af 6.9.2006, Portugal mod Kommissionen, C-88/03, Sml., EU:C:2006:511, præmis 89, og Kommissionen mod Italien og Wam, nævnt i præmis 165 ovenfor, EU:C:2009:272, præmis 49).

224 Kommissionen er imidlertid hverken forpligtet til at analysere den begunstigede virksomheds markedsandele på henholdsvis det nationale marked og det europæiske marked, de konkurrerende virksomheders stilling eller handelen med de pågældende produkter og tjenesteydelser mellem medlemsstaterne, når den har forklaret, hvordan støtten forvrider konkurrencen og påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne (jf. i denne retning dom af 30.4.1998, Vlaams Gewest mod Kommissionen, T-214/95, Sml., EU:T:1998:77, præmis 67, af 15.6.2005, Regione autonoma della Sardegna mod Kommissionen, T-171/02, Sml., EU:T:2005:219, præmis 85, og af 6.9.2006, Italie og Wam mod Kommissionen, T-304/04 og T-316/04, EU:T:2006:239, præmis 64).

225 Som nævnt i præmis 169 ovenfor var Kommissionen nemlig ikke forpligtet til detaljeret at analysere de metaller, som reelt blev fremstillet eller eksporteret på tidspunktet for det omtvistede salg, eftersom det ved gennemgangen af dette kriterium er tilstrækkeligt at godtgøre og begrunde, at støtten har styrket den begunstigede virksomheds position på markedet i forbindelse med den påtænkte drift, hvilket Kommissionen har gjort i 110. betragtning til den anfægtede afgørelse. Det må derfor konkluderes, at afgørelsen ligeledes er tilstrækkeligt begrundet i denne henseende.

226 På baggrund af det ovenstående må dette anbringende forkastes i sin helhed.

Det fjerde anbringende vedrørende tilsidesættelse af retten til forsvar, tilsidesættelse af processuelle rettigheder, magtfordrejning og tilsidesættelse af princippet om god forvaltningsskik og princippet om en upartisk og omhyggelig undersøgelse (sag T-262/11)

227 I forbindelse med det fjerde anbringende har Ellinikos Chrysos med det første klagepunkt gjort gældende, at der er sket en tilsidesættelse af dets ret til forsvar, navnlig retten til aktindsigt i sagsakter, retten til at blive hørt og artikel 41 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder som følge af den manglende angivelse af klagerens identitet, der er en vigtig oplysning for selskabet med henblik på at forberede dets forsvar og at bestride klagerens troværdighed og berettigede interesse.

228 Med det andet klagepunkt har Ellinikos Chrysos anfægtet det forhold, at Hellenic Mining Watch under den administrative procedure blev godkendt som interesseret part som omhandlet i artikel 1, litra h), i forordning nr. 659/1999 og i fast retspraksis, henset til, at organisationen ikke har nogen egentlig interesse, som kan lide skade som følge af tildeling af en statsstøtte.

229 Med det tredje klagepunkt har Ellinikos Chrysos gjort gældende, at der foreligger magtfordrejning og tilsidesættelse af princippet om god forvaltningsskik og af Kommissionens pligt til at foretage en omhyggelig og upartisk undersøgelse, idet Kommissionen anvendte en selektiv, partisk og tilfældig metode, da den undersøgte parternes argumenter, idet den fordrejede og så bort fra Ellinikos Chrysos' argumenter. Til støtte for sit argument har Ellinikos Chrysos henvist til en pressemeddelelse, som Kommissionen offentliggjorde den 23. februar 2011, hvori den bekræftede, at afgørelsen om, at der forelå statsstøtte, hvilede på den sagkyndige rapport, som havde fastsat Kassandra-minernes værdi til 25 mio. EUR, selv om dette beløb svarede til det beløb, som Kommissionen selv var nået frem til. Kommissionen berigtigede denne pressemeddelelse direkte i den første meddelelses tekst uden at udarbejde et separat korrigendum. Der var derudover tale om en uregelmæssig administrativ procedure med tilsidesættelse af pligten til at foretage en omhyggelig og upartisk undersøgelse, idet den reelle værdi af de overdragne aktiver ikke blev taget i betragtning til trods for, at der var tilstrækkelige beviser herfor i sagsakterne.

230 Kommissionen har bestridt disse klagepunkter.

231 I denne forbindelse bemærkes, at der ikke findes nogen bestemmelser vedrørende proceduren for kontrol med statsstøtte, der giver støttemodtageren en særlig stilling blandt de berørte parter. Proceduren for kontrol med statsstøtte er i øvrigt ikke en procedure, der indledes »mod« støttemodtageren, og som ville medføre, at denne kunne påberåbe sig en så omfattende ret som selve retten til forsvar. Selv om støttemodtageren ikke er part i proceduren, har denne ifølge retspraksis visse processuelle rettigheder, som tilsigter, at den pågældende får lejlighed til at give Kommissionen oplysninger og fremføre sine argumenter (dom Scott mod Kommissionen, nævnt i præmis 130 ovenfor, EU:T:2003:113, præmis 54).

232 Denne praksis tildeler i det væsentlige de berørte parter den rolle at tjene som oplysningskilder for Kommissionen under den administrative procedure i medfør af artikel 108, stk. 2, TEUF (dom af 22.10.1996, Skibsværftsforeningen m.fl. mod Kommissionen, T-266/94, Sml., EU:T:1996:153, præmis 256, og af 25.6.1998, British Airways m.fl. mod Kommissionen, T-371/94 og T-394/94, Sml., EU:T:1998:140, præmis 59).

233 Ellinikos Chrysos blev i sin egenskab af støttemodtager opfordret til at fremkomme med sine bemærkninger og har haft mulighed for at gøre sit syn på Kommissionens betragtninger gældende, og den pågældende medlemsstat har forsynet Kommissionen med oplysninger, som blev taget i betragtning under den administrative procedure. Det må således fastslås, at Kommissionen fuldt ud iagttog disse processuelle garantier i den foreliggende sag.

234 Hvad angår det første klagepunkt vedrørende den manglende oplysning om klagerens identitet skal det bemærkes, at som Kommissionen med rette har fremhævet, findes der ikke nogen bestemmelse, som forpligter den til at afsløre klagerens identitet eller andre oplysninger over for de interesserede parter. Ellinikos Chrysos kan således ikke med rette kritisere Kommissionen for at have begået en procedurefejl i denne henseende.

235 Det andet klagepunkt vedrørende det forhold, at Hellenic Mining Watch under den administrative procedure blev godkendt som interesseret part, skal anses for irrelevant. Godkendelse af en sådan organisation som interesseret part følger nemlig direkte af artikel 108, stk. 2, TEUF, og påvirker på ingen måde Ellinikos Chrysos' processuelle stilling eller processuelle rettigheder i forbindelse med nævnte procedure.

236 Hvad angår det tredje klagepunkt vedrørende en påstået magtfordrejning og en tilsidesættelse af princippet om god forvaltningsskik og Kommissionens pligt til at foretage en omhyggelig og upartisk undersøgelse, skal det for det første konstateres, at Ellinikos Chrysos med sine argumenter, der ikke er tilstrækkeligt underbyggede, ikke har bevist, at Kommissionen har tilsidesat sin forpligtelse til at udvise den fornødne omhu og pligt til at udvise god forvaltningsskik. Det fremgår nemlig af vurderingen af sagens realitet, at Kommissionen foretog en korrekt vurdering af værdien af alle de aktiver, som var genstand for det omtvistede salg, anvendte princippet om den private investor og benyttede alle de oplysninger, den var i besiddelse af med henblik på effektivt at udføre sin opgave med at foretage en korrekt vurdering af denne værdi.

237 Hvad for det andet angår påstanden om, at Kommissionen har begået magtfordrejning, skal det bemærkes, at en retsakt ifølge fast retspraksis kun er udtryk for magtfordrejning, såfremt det på grundlag af objektive, relevante og samstemmende indicier fremgår, at den må antages at være truffet udelukkende eller dog i det mindste overvejende for at forfølge andre formål end dem, der er angivet, eller for at omgå en fremgangsmåde, der særligt er fastsat ved traktaten, for at imødegå konkret foreliggende vanskeligheder (jf. dom af 4.12.2013, Kommissionen mod Rådet, C-121/10, Sml., EU:C:2013:784, præmis 81 og den deri nævnte retspraksis).

238 Ellinikos Chrysos' påstande i denne henseende er meget generelle, og de er ikke understøttet. Selskabet har kun påberåbt den fejl i den pressemeddelelse, som Kommissionen offentliggjorde den 23. februar 2011, der på anmodning fra selskabet blev rettet, hvilket Ellinikos Chrysos også har anerkendt. Under disse omstændigheder skal det fastslås, at det er åbenbart, at de betingelser, som er fastlagt i den retspraksis, der er henvist til i præmis 237 ovenfor, ikke er opfyldt i den foreliggende sag.

239 Sammenfattende må det fjerde anbringende forkastes som ugrundet, og Kommissionen må følgelig frifindes i det hele.

Sagens omkostninger

240 Ifølge procesreglementets artikel 134, stk. 1, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Sagsøgerne har tabt sagen og pålægges derfor at betale sagens omkostninger i overensstemmelse med Kommissionens påstand herom.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Fjerde Afdeling):

1) Sagerne T-233/11 og T-262/11 forenes med henblik på dommen.

2) Europa-Kommissionen frifindes.

3) I sag T-233/11 bærer Den Hellenske Republik sine egne omkostninger og betaler Kommissionens omkostninger.

4) I sag T-262/11 bærer Ellinikos Chrysos AE Metalleion kai Viomichanias Chrysou sine egne omkostninger og betaler Kommissionens omkostninger.

Prek Labucka Kreuschitz

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 9. december 2015.

Underskrifter

Indhold

Sagens baggrund 2

1. De faktiske omstændigheder 2

2. De relevante kontraktlige bestemmelser 3

3. Den administrative procedure 4

4. Den anfægtede afgørelse 5

Retsforhandlinger og parternes påstande 7

Retlige bemærkninger 8

1. Formaliteten 8

2. Om realiteten 10

Resumé af annullationsanbringenderne 10

Det første anbringende vedrørende en fejlagtig fortolkning og anvendelse af artikel 107, stk. 1, TEUF og artikel 108, stk. 2, TEUF og vedrørende flere fejl ved vurderingen af, om der er tale om statsstøtte (forenede sager T-233/11 og T-262/11) 11

Om den første støtteforanstaltning 11

– Indledende bemærkninger 11

– Om andet led vedrørende en fejlvurdering af betingelsen om forekomsten af en fordel 11

– Om første led vedrørende fejlagtig anvendelse af betingelsen om anvendelse af statsmidler .. 23

– Om tredje led vedrørende en fejl ved vurderingen af betingelsen om, at der skal foreligge en fordrejning af konkurrencevilkårene og påvirkning af samhandelen mellem medlemsstaterne (sag T-233/11) 26

Om den anden støtteforanstaltning 27

– Om første led vedrørende en fejl ved vurderingen af betingelsen om, at der skal foreligge en fordel (sagerne T-233/11 og T-262/11) 27

– Om andet led vedrørende en fejl ved vurderingen af betingelsen om, at der skal foreligge en fordrejning af konkurrencen og en indvirkning på samhandelen mellem medlemsstaterne (sag T-233/11) 29

Det andet anbringende vedrørende en fejlagtig fortolkning og anvendelse af artikel 14, stk. 1, andet punktum, i forordning nr. 659/1999 og tilsidesættelse af proportionalitetsprincippet, princippet om loyalt samarbejde, retssikkerhedsprincippet og princippet om beskyttelse af den berettigede forventning (sag T-233/11) 29

Det tredje anbringende vedrørende en utilstrækkelig eller selvmodsigende begrundelse og tilsidesættelse af artikel 296 TEUF (sag T-233/11) 32

Det fjerde anbringende vedrørende tilsidesættelse af retten til forsvar, tilsidesættelse af processuelle rettigheder, magtfordrejning og tilsidesættelse af princippet om god forvaltningsskik og princippet om en upartisk og omhyggelig undersøgelse (sag T-262/11) 35

Sagens omkostninger 37